

SPRAVODAJCA

ŽILINSKEJ UNIVERZITY V ŽILINE

4/2026

SEPTEMBER – OKTÓBER 2026

ROČ. XLIV

ŽILINSKÁ UNIVERZITA

Z OBSAHU

6 Vízia univerzity: spolupráca a budovanie komunity

Ako sa má Žilinská univerzita meniť, aby bola pripravená na budúcnosť? Nový rektor prof. Branislav Hadzima hovorí o prepájaní fakúlt, spolupráci s regiónom a praxou, umelej inteligencii aj o tom, prečo študentov treba vnímať ako budúcich kolegov. Rozprávali sme sa aj o univerzitetnej komunite, podnikavosti a o vízii, ktorá presahuje jednotlivé pracoviská.

12 Univerzitná knižnica oslavuje 65 rokov: služby sa menia, poslanie zostáva

Knihy zostávajú, mení sa všetko okolo nich. Univerzitná knižnica sa posúva od klasickej požičovne k modernému priestoru na štúdium, vzdelávanie, stretávanie aj oddych. O nových technológiách, službách, podpore študentov a víziách, ktoré určujú jej ďalšiu cestu, hovorí jej riaditeľ Mgr. Maroš Konečný.

16 Výskum predného brzdného svetla

Čo ak by vodič alebo iný účastník cestnej premávky videl, že vozidlo pred ním spomaľuje, ešte skôr, než by to mohol vyčítať z jeho pohybu? Výskum predného brzdného svetla, na ktorom sa podieľala aj FPEDAS UNIZA, priniesol dáta z viac ako 3 000 vozidiel a 38 miliónov najazdených kilometrov v reálnej premávke. Čo výskum ukázal a aká môže byť budúcnosť zeleného svetla na prednej časti vozidiel?

18 Konferencia o sviščoch spojila Tatry s Alpami

Svište spájajú Tatry s Alpami a ich výskum prináša nové poznatky o živote vo vysokohorskom prostredí. Na medzinárodnom kongrese v talianskom Gran Paradiso predstavila Zuzana Kompišová Ballová výskum tatranského svišču a zároveň nadviazala spoluprácu, ktoré môžu priniesť nové možnosti pre ďalší výskum VÚVB UNIZA.

28 Športový deň rektora

Športové ihriská na jeden deň nahradili pracoviská a univerzitná komunita sa stretla pri pohybe, súťažení aj neformálnych rozhovoroch. Pätnásty ročník Športového dňa rektora priniesol pestrú ponuku disciplín, 196 športujúcich zamestnancov a doktorandov a opäť ukázal, že šport dokáže prepájať ľudí naprieč celou univerzitou.

**ŽILINSKÁ UNIVERZITA
V ŽILINE**

Vydáva:

Žilinská univerzita v Žiline

Redakcia:

výkonná redaktorka:

Mgr. Eva Vlčková,

foto: Mgr. Andrej Kurečka,

grafika: Mgr. Andrej Kurečka,

predseda redakčnej rady:

prof. Mgr. Jakub Soviár, PhD.

Členovia redakčnej rady:

FPEDAS: doc. Ing. Jarmila Sosedová, PhD.,

SjF: prof. Ing. Eva Tillová, PhD.,

FEIT: doc. PaedDr. Peter Hockicko, PhD.,

SvF: doc. Ing. Petra Bujňáková, PhD.

FBI: Mgr. Valéria Moricová, PhD.,

FRI: prof. Mgr. Jakub Soviár, PhD.,

ÚTV: PaedDr. Ľudmila Malachová,

ÚCV: Ing. Martina Kardošová,

ÚMKD: doc. PhDr. Slavka Pitoňáková, PhD.,

Rektorát: Ing. Martina Slavíková

Fotografia na obálke:

Ondřej Trnka: **Otvorenie akademického roku**

Príspevky posielajte na:

e-mail: spravodajca@uniza.sk

Uzávierka nasledujúceho čísla je

4. decembra 2026

Vychádza ako dvojmesačník (okrem
prázdnin). **Nepredajné!**

Vyšlo: október 2026

Tlač:

EDIS-vydavateľstvo UNIZA

Registrácia MK SR EV 4394/11

ISSN 1339-4134

**Redakcia si vyhradzuje právo
na úpravu rukopisov.**

Adresa vydavateľa: Univerzitná 8215/1,
010 26 Žilina, IČO: 00397563

ČÍTAJTE AJ ONLINE

EDITORIÁL

**Branislav Hadzima,
rektor UNIZA**

*Vážené kolegyně a kolegovia,
vážené študentky a študenti,*

vstup do nového akademického roka otvára ďalšiu významnú etapu v živote Žilinskej univerzity v Žiline. Našou celouniverzitnou ambíciou je nadviazať na výborne vybudované základy a bohatú tradíciu našej alma mater a odvážne pokračovať v riešení nových výziev, ktoré prináša dnešný dynamický svet. Túto novú kapitolu vnímajme predovšetkým ako záväzok a príležitosť spoločne posúvať univerzitu vpred v atmosfére otvorenosti, dôvery a spájania.

Žijeme v dobe mimoriadne rýchleho technologického pokroku, v ktorej sme obklopení neprehľadným množstvom dát a nástrojmi umelej inteligencie. Keď už v roku 1921 poukazoval Thomas Alva Edison na dôležitosť pamätania si faktov, Albert Einstein reagoval znamenitou myšlienkou, že si nezaťažuje myseľ informáciami, ktoré si dokáže rýchlo dohľadať v knihách. Svoj postoj vtedy zhrnul do vety, ktorá by mala byť vytesaná nad vstupom každej akademickej inštitúcie: „Hodnota vysokoškolského vzdelania nespočíva v naučení sa množstva faktov, ale vo vycvičení mysle k mysleniu.“ Dnes, keď moderné technológie úplne zmazali potrebu zdĺhavého vyhľadávania, platí Einsteinov odkaz ešte naliehavejšie než kedykoľvek predtým. Pokrok a technológie nám dávajú do rúk obrovskú moc meniť svet, no sú

to výhradne pevné hodnoty, nezlomná etika a kritický rozum, ktoré určujú, či táto sila posunie spoločnosť vpred k humanizmu a celospoločenskému dobru.

Riešením dnešných turbulencií a komplexných zmien nie je spomalenie či brzdenie pokroku, ale prijímanie nových výziev s jasným zameraním na človeka. Ako výstižne pripomenula Mária Curie-Skłodowska: „Ničoho v živote sa netreba báť, treba tomu len porozumieť. Teraz je čas porozumieť viac, aby sme sa mohli báť menej.“ Našou najvyššou a priam etickou povinnosťou je meniť mechanické odovzdávanie informácií na živý dialóg, hľadanie pravdy a inovácií prístupu človeka k človeku. Chceme vytvárať inšpiratívne prostredie, v ktorom pedagógovia, pedagógovia a študenti diskutujú ako rovnocenní partneri, počúvajú sa a dokážu dvihnúť oči od obrazoviek mobilných telefónov. Vzdelávanie na univerzite totiž presahuje rovinu diplomov a odborných poučiek; je to predovšetkým o vytváraní cenných ľudských vzťahov, kontaktov a priateľstiev, ktoré pretrvávajú celý život.

Žilinská univerzita v Žiline nesmie byť len centrom špičkových inovácií a výskumu, ale musí zostávať aj bezpečným prístavom a pevným majákom etiky, zodpovednosti a kritického myslenia. Ako poznamenal Nelson Mandela, vzdelanie je najmocnejšou zbraňou na zmenu sveta, no morálny kompas určuje jej správny smer. Naším poslaním je preto formovať komplexné osobnosti s kritickým rozumom a empatickým srdcom – absolventov, ktorí získané špičkové odborné znalosti dokážu použiť s hlbokou múdrosťou, pokorou a rešpektom k druhému človeku. S víziou pod heslom „Spoločne pre UNIZA“ otvárame túto novú etapu v duchu vzájomnej úcty a spolupráce. Veríme, že v symbióze pulzujúceho študentského a inšpiratívneho akademického života spoločne posunieme našu univerzitu opäť o krok vpred. Prajeme celej akademickej obci inšpiratívny, tvorivý a úspešný nový akademický rok!

Celý príhovor rektora UNIZA v textovej aj video forme je dostupný na www.uniza.sk v sekcii Aktuality.

ODŠARTOVAL NOVÝ AKADEMICKÝ ROK UNIZA

Žilinská univerzita v Žiline slávnostne otvorila 74. akademický rok a zároveň za účasti významných domácich i zahraničných hostí uviedla do funkcie nového rektora prof. Ing. Branislava Hadzimu, PhD. Univerzita v novom akademickom roku privítala 2 638 nových bakalárskych študentov a celkovo eviduje takmer 8 000 študentov vo všetkých troch stupňoch vysokoškolského štúdia. Rektor sa vo svojom príhovore vyjadril aj k ďalšiemu smerovaniu univerzity s ambíciou, aby bola UNIZA modernou a otvorenou univerzitou postavenou na kultúre dôvery a prepájania. V nasledujúcich rokoch sa bude opierať o päť strategických pilierov: moderné vzdelávanie a výchovu

skutočných lídrov; excelentnú vedu, výskum a modernú doktorandskú školu; spoluprácu doma i v zahraničí a aktívne medzinárodné sieťovanie; inovácie, živý SMART kampus a rozvoj investícií; ľudský rozmer UNIZA a otvorený dialóg. Dôležitou súčasťou ďalšieho rozvoja univerzity zostáva aj rozvoj univerzitnej infraštruktúry, znižovanie energetickej náročnosti budov, rekonštrukcia internátov a podpora kultúrneho, športového a komunitného života.

CYKLORAŇAJKY SPOJILI POHYB S DISKUSIOU O DOPRAVE

V rámci Európskeho týždňa mobility sa v piatok 18. septembra na Žilinskej univerzite v Žiline uskutočnili Univerzitné cykloraňajky. Podujatie podporilo ekologické a udržateľné spôsoby dopravy a zamestnanci, ktorí prišli do práce na bicykli, pešo alebo mestskou hromadnou dopravou, boli za svoj spôsob dopravy odmenení kávou a občerstvením. Súčasťou podujatia bola aj diskusia o stave a budúcnosti cykloinfraštruktúry v Žiline a na univerzite. Účastníci zároveň mohli upozorniť na nebezpečné a problematické miesta pre cyklistov v meste a svojimi podnetmi prispieť k zlepšovaniu podmienok pre udržateľnú mobilitu. Tohtoročný Európsky týždeň mobility sa konal od 16. do 22. septembra

2026 a bol venovaný téme mobility medzi generáciami. Katedra cestnej a mestskej dopravy sa zapojila aj do podujatia Deň bezpečnej ulice, počas ktorého na uzavretej ulici na Bulvári prezentovala spolu s ostatnými účastníkmi zaujímavosti z výskumu katedry a prispela k netradičnému využitiu verejného priestoru.

OCENENIE IT ŠTUDENTKA ROKA 2026 PATRÍ LINDE BLAHOVEJ Z FRI

Výskum umelej inteligencie v medicíne a prepájanie akademického prostredia s praxou priniesli Linde Blahovej z Fakulty riadenia a informatiky UNIZA ocenenie IT Študentka roka 2026, ktoré jej 24. septembra v Bratislave udelilo občianske združenie Aj Ty v IT. Vo svojom výskume sa venuje modelom umelej inteligencie, ktoré môžu pomáhať lekárom pri vyhodnocovaní mamografických snímok a diagnostike mikrokalcifikátov. Po ukončení doktorandského štúdia na FRI UNIZA pôsobí ako vyučujúca a výskumníčka a zároveň viac ako päť rokov pracuje v súkromnej sfére ako softvérová inžinierka, kde sa venuje vývoju medicínskych zariadení. Aj naďalej chce prepájať výskum s praxou a rozvíjať využitie umelej inteligencie v medicíne. Gratulujeme!

NOVÉ VEDENIE UNIZA

Žilinská univerzita v Žiline vstúpila do nového funkčného obdobia s novým vedením. Rektor a tím prorektorov spolu s kvestorkou budú v nasledujúcich rokoch určovať smerovanie univerzity v oblasti vzdelávania, vedy a výskumu, medzinárodnej spolupráce aj rozvoja jej vnútorného prostredia.

prof. Ing. Branislav Hadzima, PhD.

rektor UNIZA

Chce budovať modernú a otvorenú univerzitu založenú na dôvere, spolupráci a prepájaní vzdelávania, výskumu a praxe.

Jeho vízia stojí na piatich pilieroch, od moderného vzdelávania a excelentnej vedy až po živý kampus a otvorený dialóg. Osobitne zdôrazňuje vzdelávanie, ktoré má byť flexibilné, projektovo orientované a pripravené na éru umelej inteligencie.

doc. Ing. Vladimír Konečný, PhD.

*prvý prorektor a prorektor
pre vzdelávanie*

Vzdelávanie má byť flexibilnejšie, praktickejšie a bližšie k reálnym výzvam, ktorým budú absolventi čeliť.

prof. Ing. Róbert Hudec, PhD.

prorektor pre vedu a výskum

Cieľom je posilniť výskumnú identitu UNIZA a sústrediť kapacity na témy, v ktorých môže univerzita dosiahnuť medzinárodnú excelentnosť.

doc. Ing. Katarína Hollá, PhD.

*prorektorka pre medzinárodné
vzťahy a marketing*

Medzinárodné partnerstvá majú byť živými vzťahmi, ktoré prinášajú spoločné projekty, mobility a nové príležitosti pre študentov aj zamestnancov.

doc. Ing. Štefan Šedivý, PhD.

prorektor pre rozvoj

Rozvoj univerzity má smerovať k inovatívnemu kampusu, ktorý nebude iba miestom štúdia a práce, ale aj priestorom na skúšanie nových riešení.

doc. Ing. Michal Koháni, PhD.

prorektor pre informačné systémy

Digitalizácia má byť nástrojom, ktorý ľuďom na univerzite zjednoduší prácu, nie ďalšou vrstvou komplikovaných systémov.

Ing. Jana Gjašiková

kvestorka

Ekonomické a prevádzkové zázemie univerzity pre jej stabilné fungovanie a ďalší rozvoj.

Funkčné obdobie 2026–2030

VÍZIA UNIVERZITY: SPOLUPRÁCA A BUDOVANIE KOMUNITY

TEXT EVA VLČKOVÁ FOTO ANDREJ KUREČKA

Rozhodovanie na základe diskusie, práca ako poslanie, univerzita budúcnosti, vízia, budovanie komunít. To sú témy, o ktorých sme sa rozprávali s novým rektorom UNIZA **prof. Ing. Branislavom Hadzimom, PhD.** Hovorili sme aj o tom, prečo základom univerzity sú predovšetkým ľudia, ktorí v nej pracujú, študujú a vytvárajú budúcnosť nielen univerzity, ale aj mesta a regiónu.

• **Svoju funkciu ste začali vykonávať 3. júla 2026. Hneď v prvý deň ste sa stretli aj s akademickou obcou, čo sa stretlo s pozitívnym ohlasom. Ako ste vy vnímali toto stretnutie?**

Myslím si, že toto stretnutie bolo dôležitou súčasťou toho, ako má vyzeráť aj ďalšie funkčné obdobie. Ak chceme budovať univerzitu a kultúru na univerzite, nedá sa to budovať zhora. Je potrebné, aby sme sa stretávali, aby sme navníмали potreby ľudí, ktorí na tejto univerzite fungujú, pracujú, majú tu svoje poslanie a hlavne ju tvoria. Toto stretnutie malo presne taký efekt, ako sme očakávali. Hoci bolo 3. júla a začínalo dovolenkové obdobie, bol piatok a stretnutie bolo v popoludňajších hodinách, príjemne nás prekvapil veľký záujem o komunikáciu a množstvo ľudí. Prekvapili nás aj témy, ktoré sa otvárali. Bolo k dispozícii celé nové vedenie Žilinskej univerzity a rozprávali sme sa o veciach, ktoré možno chýbajú a ktoré by bolo treba v čo najkratšom čase realizovať.

• **Pri kandidatúre ste hovorili, že váš tím pripraví cez leto všetko potrebné na to, aby sme mohli fungovať. Podarilo sa to? Bola univerzita pripravená tak, ako ste čakali alebo predpokladali?**

Tie prípravy, samozrejme, prebiehali nielen cez leto. Problém prípravy spočíva v tom, že potrebujeme fungovať s ľuďmi. Univerzita je tvorená ľuďmi, nie priestorom. Práve v lete je ľudí na pracovisku pomenej, a tým pádom sa toto obdobie predĺžilo ešte aj na september. Zároveň chcem povedať, že 7. septembra bolo prvé kolégium rektora, ktoré už naznačilo, čo všetko máme pripravené, ktoré veci sme zanalyzovali a kde bude viac práce na to, aby sme ich pripravili do samotného procesu. Sme pripravení na ďalšiu prácu a postupne budeme zverejňovať veci, ktoré je potrebné prediskutovať s akademickou obcou. A to vo všetkých smeroch, či v smerovaní vedy a výskumu, vzdelávania alebo aj nových budúcich investícií,

ktoré sa majú na univerzite realizovať. Teraz nemyslím tie, ktoré už máme rozbehnuté, ale kde by sa v horizonte 10 až 15 rokov mala univerzita posúvať. V týchto smeroch už boli urobené niektoré konkrétne kroky, zatiaľ smerom k vedeniu fakúlt, ale celé sa to rozšíri na celú akademickú obec. Našou ambíciou je budovať univerzitu so všetkými ľuďmi, ktorí tu pôsobia. Neznačená to, že teraz ktosi niečo povie a bude to vykonané, ale znamená to, že ak diskusia prebehne, väčšina sa spojí a dohodnuté veci sa budú v budúcnosti realizovať.

• **Čiže rozhodnutia by mali vychádzať z diskusie?**

Áno, mali by vychádzať z diskusie. Rozhodnutia bude, samozrejme, robiť či už širšie vedenie vo forme kolégia, alebo užšie vedenie. A v konečnom dôsledku sa tej zodpovednosti nezbavujem. Rozhodnutie musí v niektorých veciach urobiť samotný rektor, ale je dobré, ak sú rozhodnutia, ktoré sa týkajú stred-

nodobej alebo dlhodobej budúcnosti univerzity, urobené na základe širokej diskusie, nielen na základe toho, ako rektor alebo vedenie univerzity máme pocit, že by to mohlo byť.

• **Vieme povedať aj nejaké konkrétne veci, ktoré ste pripravovali alebo ste o nich diskutovali?**

Nastavenie foriem vnútornej a následne vonkajšej komunikácie. Vieme, kde sú medzery a vytvárame nové komunikačné kanály. V tomto momente najmä v zamestnaneckej časti, lebo analýza smerom k študentskej časti logicky prebieha až teraz, po ich návrate na pôdu univerzity. V dlhodobých rozvo-

jednoducho nebol prejavovaný záujem o budovu zo strany investorov, ktorí by ju obnovili a sprevádzkovali. A nejdeme teraz analyzovať presné dôvody, prečo sa ju nepodarilo predať, ale stavíme sa k tomu tak, že ideme opäť aktívne bojovať o záchranu nášho „Áčka“, ideme jej vytvoriť pevné miesto v rámci Žilinskej univerzity. Chceme, či už v spolupráci so štátom, s krajom, mestom Žilina, partnermi zo súkromného sektora, ale najmä ľuďmi, pre ktorých táto budova znamená veľa, doplniť centrum mesta tak, aby aj naša budova A tvorila históriu, ako ju tvoria Nová synagóga, Rosenfeldov palác alebo historická budova Banky Žilina.

jových plánoch momentálne prebieha zber požiadaviek. Mnoho návrhov už máme, ale nechcem predbiehať. Pretože ak by som to povedal teraz, mohol by som ovplyvniť verejnú mienku a my skutočne chceme vytvoriť priestor pre diskusiu. Predsa len sa dotknem jednej záležitosti. Máme tu historicky jednu vec, ktorú musíme a najmä chceme doriešiť, a to je budúce fungovanie a využitie našej historickej budovy A.

• **Tak predsa?**

Vraciame sa k tomu, aby sme tú budovu udržali a využívali pre univerzitu. Áno, osobne som v minulosti povedal, keď som bol v pozícii predsedu akademického senátu, že je lepšie túto budovu predať z toho dôvodu, aby budova zostala zachovaná a niesla aj históriu našej univerzity. Budovu sa predchádzajúce vedenia snažili zachrániť, keď však pred štyrmi rokmi skrachovali rokovania so štátom o pomoci pri obnove, prišiel na rad pokus o záchranu formou predaja. To sa však nepodarilo,

• **Má rektor popri agende a podpisovaní dokumentov čas diskutovať a naplňovať svoju víziu?**

To je dobrá otázka. Je to aj o mojej organizácii práce. Urobili sme niektoré kroky k tomu, aby časť mojej agendy mohli prebrať prorektori, pani kvestorka a pripravujem návrh na novú organizáciu práce kancelárie rektora. Niektoré veci nemôžem odovzdať, ale už v tejto chvíli môžem povedať, že mám okolo seba ľudí, ktorí aktívne pristupujú k tomu, aby ma odľahčili od administratívnej práce. Podpisovanie dokumentov a agenda sú dôležité, ale je to „iba“ povinnosť vyplývajúca z pozície. Najdôležitejšie je pripraviť a následne plniť víziu. Základ vízie bol predstavený v mojom programe. Ale kde bude univerzita v roku 2040, 2050? Toto je našou prvoradou úlohou, ktorú chce-

me splniť a nechceme to robiť iba my. Chceme ju koordinovať a tvoriť spoločne. Stretnime sa v rámci akademickej obce a povedzme si, kde by mala byť univerzita v budúcnosti, aké miesto by mala zaujímať.

• **Keď hovoríte o tom, že chcete, aby víziu tvorili ľudia ako celok, máte zámer vytvoriť tímy, napríklad z riaditeľov jednotlivých súčastí alebo z dobrovoľníkov, ktorí sa budú rozprávať o vízii?**

Nie, poďme ešte ďalej. To nebude o riaditeľoch, nebude to o dekanoch ani o rektorovi. Rektor, dekan a riaditelia sa majú zúčastniť stretnutí ako ktokoľvek iný z akademickej obce. Organizovať to majú ľudia, ktorí sa príprave vízií venujú profesionálne. Písať víziu totiž nie je o tom, že si niekto sadne za stôl a napíše ju. Písať víziu znamená, že niekto sice predostrie, čo by mohla obsahovať, ale potom začne počúvať. Nemusí byť zásadne rektor alebo dekan. Toto predostrenie je len príprava na to, aby začali vychádzať myšlienky na povrch. A takto to budeme tvoriť. Ten proces bude trvať rok, ale bude to vízia na obdobie ďalších 20 rokov. Takže význam to určite má.

• **Budú to osobné stretnutia alebo skôr online stretnutia či vyplňanie dotazníkov?**

Bude to kombinácia. Určite musíme niekde začať a možno v úvodnej fáze pôjde aj o vyplňanie dotazníkov, aby sme zistili, kde sa nachádzame. Ako je vnímaná Žilinská univerzita? Pre zamestnancov je to iba miesto výkonu práce alebo niečo viac? Pre študentky a študentov iba miesto, kde chodia na prednášky a cvičenia? Alebo niečo viac? Každý sa teraz spýtajme, ako to je. Pre mňa osobne to znamená druhý domov. Naozaj, cítim sa tu ako doma. Pre mňa bolo pôsobenie na univerzite poslaním. Nikdy to nebola práca. Každý si môže o tom urobiť svoj názor, či je to správne alebo nie, ale myslím si, že každý, kto vykonáva svoju prácu ako poslanie, môže byť šťastnejší a zároveň spoločnosti odovzdáva lepšie služby alebo lepší produkt. Toto je cieľom. Cítim sa tu ako doma, ako v druhom domove. Nechcem, aby ľudia opúšťali svoj hlavný domov a rodinu. Nech ju majú oddelenú od univerzity, ale keď idem do práce, idem do druhého domova.

„Najdôležitejšie je pripraviť a následne plniť víziu.“

• **Veľa ste hovorili o prepájaní odborov a vytváraní medziodborových tímov. Akým spôsobom je možné prepájať fakulty, keď niekedy majú problém spolupracovať aj ľudia na katedre?**

Je to opäť aj vedením. Už máme na svedie aj prvé výsledky. Je skvelé, že začali vznikať projekty v spolupráci viacerých fakúlt. Bola výzva na podávanie projektov na financovanie vzniku nových programov vzdelávania formou mikroosvedčení, kde spolupracujú jednotlivé fakulty. Poviem len jeden príklad, ale nie je jediný. Pri budovaní jedného nového študijného programu v rámci mikroosvedčení spolupracujú dve fakulty – FRI a FEIT. Sú veľmi blízke, často sa o nich hovorilo, že si konkurujú, ale

táciu AI v stavebníctve. Po takýchto absolventoch sa len zapráši, lebo sú to nové technológie v tradičných odboroch. Často ľudia, ktorí vedú pracovať s AI, nemajú predstavu o tom, čo je stavebníctvo, a naopak, klasický stavbár zase nevie až tak dobre využívať AI. Je potrebné, aby pochopil podstatu AI. Tak to spojme. Už sme začali vytvárať určité kroky k tomu, aby postupne začali vznikať takéto študijné programy. Konkrétne nástroje AI v daných odboroch, to je aj cieľom. Je to strednodobý cieľ. Už v rámci tohto roka tie kroky bude cítiť, ale výsledok bude vidieť až o tri roky. Prvý rok bude nastavovanie procesov, ale už budeme cítiť, že sa to konkrétne realizuje a deje.

„Rozhodnutia by mali vychádzať z diskusie.“

tu veľmi pekne preukazujú ako vedú spolupracovať. Idú do spoločných vecí, či už vo vzdelávaní, ale aj v oblasti vedy a výskumu. A aj touto cestou sa chceme všetkým, ktorí ukazujú schopnosť spolupracovať, úprimne poďakovať.

• **Keby sme si predstavili najbližší rok, čo by bolo viditeľným dôkazom, že UNIZA je na ceste k univerzite budúcnosti a že sa jej darí?**

Je to nastavovanie procesov, kde zachytíme súčasný trend, ktorý je vo svete. Povedzme si, ako môže AI pomôcť konkrétnemu študijnému programu, napríklad v oblasti stavebníctva, strojárstva, riadenia, dopravy, bezpečnosti a tak ďalej. Začneme vytvárať systémy tak, aby sme v horizonte dvoch až troch rokov začali vychovávať absolventov, ktorí budú odborníkmi napríklad na implemen-

• **Ďalej ste hovorili vo svojej vízii o univerzite budúcnosti.**

Univerzita budúcnosti je užšie prepojená s praxou. Zavádzanie mikroosvedčení je horizont viacerých rokov. Ale univerzita budúcnosti nemá fungovať tak, že len my ako vzdelávacia inštitúcia sa rozhodneme, čo ideme vzdelávať a na diktovať to okolitému svetu. Do určitej miery áno, ale musí to byť na základe širšej diskusie s praxou. Budeme postupne kreovať priemyselnú radu, kde budú zástupcovia vedení rôznych spoločností, ktoré pôsobia či už v regióne Žiliny, alebo nadregionálne, lebo univerzita má pôsobiť nadregionálne. Tí budú v diskusii určovať, kam sa máme vybrať. Ak si chceme povedať, kde bude univerzita v roku 2040 alebo 2050, tak si to povedzme v komunite: mesto, kraj, spoločnosť, univerzita. Kde bude tento

región v roku 2040 alebo 2050? Vychádzajme z toho, kde bude Slovensko v roku 2040, kde bude Európa, ale nastavme to širšie.

• **Ak chce univerzita „produkovať“ ľudí, ktorí budú tvoriť budúcnosť regiónu a mesta, musí sa snažiť nielen vzdelávať, ale aj vychovávať ľudí s hodnotami. Je aj toto cieľ univerzity?**

Určite áno. Zákon ukladá univerzite dve základné činnosti – vedeckovýskumnú činnosť a vzdelávanie. To všetci dobre vieme a vieme to nastaviť. Univerzita má však obrovskú úlohu v spoločnosti. Univerzitu tvoria pedagógovia, vedci, zamestnanci a najmä študentky a študenti, ktorí majú možnosť meniť región a meniť svet. Budú to vedieť vtedy, ak budú tvoriť komunity. Hlavné oblasti na vytváranie komunít sú kultúra a šport. Za posledných dvanásť rokov sme vybudovali perfektné miesto pri univerzite na šport, máme vynikajúce podmienky, aj našich športovcov. Kultúru potrebujeme ešte podporiť, aby sme na univerzitu pritiahli kultúru z mesta aj z regiónu. Začali sme spolupracovať s kultúrnymi inštitúciami a ponúkame naše priestory. Univerzita má dôležité miesto v spoločnosti pri vytváraní širšej komunity ako súčasť mesta Žilina. Chceme organizovať v najbližšom čase diskusné večery s rôznymi ľuďmi nielen z univerzity, ale aj s našimi absolventmi či inými odborníkmi, ktorí otvoria tému a bude sa o nej diskutovať. Chceme pozývať ľudí a verejnosť, aby aj širšia verejnosť poznala naše univerzitné prostredie.

• **Možno Univerzitná knižnica by vedela byť priestorom, ktorý by spájala dva svety.**

Keby sme jej vybudovali ešte lepšie priestory, bolo by to ideálne spontánne miesto, kde sa môžu stretávať komunity, dať si kávu, niečo si prečítať, miesto, kde môže diskutovať päť alebo aj sto ľudí. Toto je to, čo svetové univerzity majú. Preto keď som hovoril o tom, aby sme sa pýtali, či potrebujeme internát pre všetkých študujúcich – je to skvelé a ak môžeme, majme ho. Ale z môjho pohľadu je dôležitejšie mať knižnicu, komunitné centrum. Knižnica je prirodzené spojenie a nie je to len o knihách.

• **Keď hovoríme o budovách, spomínam si, že ste o sebe povedali, že nie ste budovateľ.**

Hovoril som, že nie som budovateľ v tom zmysle, že mojím cieľom nie je postaviť infraštruktúru bez toho, aby sme tomu

najskôr naši zmysel. Ak sa budeme rozprávať napríklad o co-workingovom centre, malo by to pre univerzitu obrovský význam kvôli prepojeniu na prax, kvôli výskumno-vývojovým firmám, kvôli študentom. Prečo niečo také nevybudovať? Takisto sme hovorili o tom, aby tu prebiehali diskusie. Ja sa pýtam: a kde? Máme pekné prednáškové miestnosti a krásne prostredie, ale diskusné prostredie je tvorené tak, že každý sa diskusie priamo zúčastňuje. Nemá to byť o jednom človeku za katedrou a 150 ľuďoch v miestnosti. Máme dobre vybudovaný kampus a ďakujem tým, ktorí pôsobili vo vedení univerzity alebo fakúlt v doterajšom období, lebo naša univerzita je krásna. A teraz na to treba nadviazať, dať tomu ešte väčší zmysel v prepojení na spoločnosť, aby sme sa otvorili.

• A čo budovanie zelenej infraštruktúry?

Tu vidím dve línie. Jedna je budovanie alebo sfunkčnenie infraštruktúry zameranej na výrobu energie zo slnka, najmä fotovoltaiku. V minulosti sme do toho veľa investovali. Tieto projekty je potrebné dotiahnuť a možno budovať aj ďalšie. Druhá línia sa týka budovania komunitných miest pomocou zelenej infraštruktúry a parkov, kde sa ľudia môžu stretávať a kde môžu robiť rôzne akcie. Napríklad v priestoroch internátov, najmä na Veľkom diele, aby sa mali kde študenti stretnúť. A nielen študenti medzi sebou, ale aj študenti so zamestnancami. Nemusíme všetko zmeniť na parkoviská. Viem, že je veľký záujem

„Ked' budeme mať parkoviská a nebudeme sa stretávať, naša spoločnosť upadne.“

tomu venujme v skupinách, pracujme na nových veciach. Rozprávajme sa so študentmi, lebo v nich sú tie nápady. V nás, ktorí dlhodobo pracujeme vo vede a výskume a máme veľa skúseností, už ten nápad niekedy nevznikne. Práve preto, že máme veľa skúseností, povie si: toto fungovať nebude. Ale študent tú skúsenosť nemá. On nevie, že to fungovať nebude. A v jednom momente, keď si myslíme, že to fungovať nebude a on to skúsi, tak to fungovať bude. Je to moja vlastná skúsenosť. Mne povedal môj učiteľ, pán profesor Palček, že podľa neho to fungovať nebude. Ale zároveň bol tým, kto nám vytváral podmienky a nebrzdil nás zákazmi. Povedal mi, veď to skús. A ono to fungovalo. A vďaka tomu nielen mňa posunul ďalej. A za to som vďačný. Správajme sa ku svojim študentkám a študentom práve takým spôsobom. To sú naši kolegovia, nie klienti.

• Viackrát ste už spomenuli víziu, že až 30 % absolventov UNIZA by mohlo byť tvorcami podnikateľskej sféry. Je vôbec možné niečo také dosiahnuť?

Samozrejme, je to možné, ale neznamená to, že to bude o rok. To je dlhodobá vízia. Treba spomenúť jednu dôležitú vec. Budem rád, keď napríklad v horizonte 10 rokov 30 % absolventov začne podnikáť. Lebo my máme budovať nielen zamestnancov, ale, a to najmä, aj zamestnávateľov. Z tých 30 %, ktorí

skvelé vidieť, že ľudia s vami spolupracujú, majú nápady a vy im môžete dávať príležitosť vytvárať prostredie a ekosystém, v ktorom môžu pracovať. Teraz sa to posunulo na celú univerzitu. Aj to, čo všetko chceme vytvárať, vytvárajme práve v spolupráci s ľuďmi, lebo to vytvárame pre nich. Niečo sa dá, niečo sa nedá, a ak sa na tom zhodne väčšina, tak to vytvárajme. Ja som v jednom momente ako učiteľ zažil, že moji žiaci ma predbehli. Neexistuje lepší pocit na svete, keď sú vaši žiaci v niečom podstatne lepší ako vy a môžete sa na nich spoľahnúť.

• Ako vyzerá váš bežný deň a ako vypínete, keď prídete večer domov?

Ťažko povedať, akým spôsobom relaxujem. Rodičia majú chalupu v prírode, takže byť tam niekedy aj sám je pre mňa relax. Práve fyzická práca vás dokáže odpútať od zvyšku. Momentálne je moja práca taká, že denne mám od štyroch do dvanástich stretnutí v rôznych oblastiach. Je to niekedy fyzicky náročné, ale tým, že to cítim ako moje poslanie, nabíja ma to energiou. Rád si prečítam knihu, aj keď pri únave večer to už nie je také ako kedysi. Občas si pozriem film s ľuďmi, ktorí sú mi blízki, trávim s nimi čas, často aj bez slov. Aj takýmto spôsobom relaxujem. Relaxujem aj vtedy, keď vidím ako sa ľuďom v mojom okolí darí. A keď som k tomu mohol prispieť, či už radou alebo vytvorením podmienok, tak je ten relax ešte lepší. Cítim sa skvele aj v tejto pozícii, pretože mám silnú podporu, či už v rodine, alebo medzi bývalými a súčasnými spolupracovníkmi. Cítim, že mi veria a že mi dávajú rady. Rád počúvam ľudí. Vypočujem si ich a použijem z toho, čo mi povedia, to, čo považujem za potrebné. Myslím si, že práve toto je veľká sila, ktorá ma posúvala stále ďalej.

„Študentky a študenti sú naši kolegovia, nie klienti.“

o to, aby sa mnoho miest zmenilo na parkoviská, lebo každý príde autom. Ale keď budeme mať parkoviská a nebudeme sa stretávať, naša spoločnosť upadne. Našou úlohou je vybudovať aj miesta pre komunitný život, aby sme sa vrátili trochu z virtuálneho sveta do reálneho a naučili to študentov a študentky, ktorí iný svet ako svet prepojený cez sociálne siete nepoznajú, pretože v ňom vyrastali. Odpojiť sa od internetu a začať sa rozprávať. To je úloha komunitného života, ale aj nových typov vzdelávania.

• Takže vízia je pracovať v skupinách, budovať komunity a zmeniť formu výučby?

Áno. Odídme od prednášok, lebo informácie vieme poskytnúť aj inak a súčasný svet ich poskytuje inak. Radšej sa

začnú podnikáť, nebudú všetci úspešní. Budeme radi, keď z nich bude 10 až 15 % úspešných. A tí môžu tvoriť budúcnosť. Nebudeme mať kapitál len zo zahraničia, ale budeme mať vlastnú slovenskú podnikateľskú vrstvu.

• Často s úctou hovoríte o svojich predchodcoch, učiteľoch a mentoroch. Keď ste kandidovali, hovorili ste o tom, že je čas odovzdávať skúsenosti. Čo vám pomáha v sebareflexii a vo vlastnom smerovaní?

Posúva ma práve to, že cítim, že viem pomôcť druhým. Keď som pôsobil vo výskumnom centre, najviac ma motivovalo to, že viem vytvoriť prostredie pre novú generáciu. Vtedy som ešte bol aktívnym vedcom a výskumníkom, ktorý mal vlastné nápady. A bolo úplne

• A nechýba vám život výskumníka? Spomínali ste, že aj ten bol svojho času pre vás určitým relaxom.

Samozrejme, chýba, ale vývoj nezastavíte. Keď som si začal uvedomovať, že moji žiaci sú v odbornosti predo mnou a dokážu ma plne nahradiť, pozbieral som skúsenosti a našiel som sa inde. Našiel som iné poslanie. Rád by som vytvoril prostredie pre mladých výskumníkov a výskumníčky, ktorí by mohli prinášať niečo nové. Každá etapa života má svoj význam. ●

GOVERNANCE WEEK PIONEER: EURÓPSKA SPOLUPRÁCA SA MUSÍ PREJAVIŤ V PRAXI

TEXT ADRIANA VALENTOVIČOVÁ, OMVAM UNIZA

FOTO ILPO VUORIVIRTA, LAUREA UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Ako má vyzerat' európska univerzita budúcnosti? Ako prepojiť vzdelávanie, výskum a regióny? A čo treba urobiť, aby spolupráca medzi desiatimi inštitúciami neostala len na papieri? Aj o tom diskutovali členovia Riadiaceho výboru a Správnej rady PIONEER, lokálni koordinátori a lídri pracovných balíkov Aliancie PIONEER počas Governance Week – týždňa venovaného strategickému riadeniu a spolupráci v rámci aliancie, na Laurea University of Applied Sciences vo fínskom Espoo. Trojdňové stretnutie spojilo zástupcov všetkých desiatich inštitúcií PIONEER a otvorilo priestor na pohľad späť aj dopredu – na výsledky, ktoré už aliancia dosiahla, a na priority, ktoré budú určovať jej ďalšiu fázu.

Aliancia PIONEER: Európska univerzita, ktorá funguje naprieč hranicami

„Skutočne európska univerzita môže vzniknúť iba vtedy, keď sa študenti, zamestnanci, poznatky a nápady môžu slobodne pohybovať naprieč hranicami,“ uviedol v úvodnom príhovore Jouni Koski, prezident a CEO Laurea University of Applied Sciences.

Práve prepájanie ľudí, poznatkov a inštitúcií bolo jednou z hlavných tém Governance Week. PIONEER sa pritom pozerá na spoluprácu širšie než len cez počty mobilít, projektov či publikácií. Dôležité je, čo táto spolupráca reálne prináša – študentom, zamestnancom, výskumníkom aj regiónom.

Open Campus 2030: viac prepojenia, menej hraníc

Jednou z kľúčových tém bola vízia Open Campus 2030. Jej cieľom je vytvárať otvorenejšie prostredie, v ktorom sa môžu jednoduchšie prepájať študenti, zamestnanci, výskumníci, regióny a ďalší partneri. V praxi to znamená viac spoločných vzdelávacích príležitostí, jednoduchšiu mobilitu, zdieľané služby a silnejšie prepojenie inštitúcií s regiónmi, v ktorých pôsobia. S tým úzko súvisí aj digitálna interoperabilita. Partneri pracovali na spoločnom smerovaní v oblasti výmeny údajov a digitálnych služieb s cieľom postupne zjednodušať spoluprácu naprieč celou alianciou.

Od výsledkov k ďalším krokom

PIONEER už má za sebou viacero dôležitých krokov – od stratégie mobility a internacionalizácie cez aktivity podporujúce rozvoj zamestnancov až po prípravu výskumnej stratégie a spoločných vzdelávacích aktivít. Governance Week bol preto aj príležitosťou spojiť jednotlivé výsledky do širšieho obrazu a pozrieť sa na to, čo má nasledovať ďalej. Diskusie sa venovali aj tomu, ako môže PIONEER posilniť svoj odborný

hlas v európskej debate o budúcnosti vysokoškolského vzdelávania. Aliancia chce svoje skúsenosti a výsledky využívať nielen v rámci vlastného partnerstva, ale aj v širšej európskej diskusii o vzdelávaní, výskume, inováciách a budúcnosti miest a regiónov.

UNIZA pri strategických témach aliancie

Žilinskú univerzitu na Governance Week zastupovali rektor UNIZA Branislav Hazdima, prorektorka pre medzinárodné vzťahy a marketing Katarína Hollá, Tatiana Kovačiková, spolulíderka pracovného balíka Výskum a inovácie orientované na dopad, Marcela Barčáková, projektová manažérka projektu PIONEER na UNIZA, a Adriana Valentovičová, líderka pracovného balíka Komunikácia, diseminácia a vplyv. Na pracovnom stretnutí venovanom digitálnej interoperabilite sa k tímu pripojili aj prorektor pre informačné systémy Michal Koháni a Helena Filová z Oddelenia pre medzinárodné vzťahy a marketing. Zapojenie zástupcov UNIZA do strategických aj odborných diskusií odráža šírku tém, ktoré sú dôležité pre budovanie otvorenej a funkčne prepojenej európskej univerzity.

Spoločná vízia potrebuje spoločnú akciu

Governance Week nebol len stretnutím riadiacich štruktúr aliancie. Bol pracovným priestorom, v ktorom sa spoločná vízia pretavovala do konkrétnejších priorít. Ďalšia fáza PIONEER bude o tom, ako túto spoločnú ambíciu premeniť na konkrétne aktivity, lepšie prepájať expertízu desiatich inštitúcií a vytvárať príležitosti, ktoré budú mať význam pre študentov, zamestnancov, výskumníkov aj regióny. Ďalšie stretnutie PIONEER zamerané na riadenie a strategický rozvoj aliancie bude na jar 2027 hostiť TH Köln. ●

UNIZA NA EAIE 2026 V GLASGOWE

TEXT A FOTO ADRIANA VALENTOVIČOVÁ, OMVAM UNIZA

Viac ako 7 300 odborníkov z viac ako 100 krajín spojila v septembri v Glasgowe EAIE Conference and Exhibition 2026 – jedno z najvýznamnejších medzinárodných podujatí v oblasti vysokoškolského vzdelávania. UNIZA bola pri tom.

V národnom stánku Study & Research in Slovakia – Good Idea Slovakia, zastrešenom Ministerstvom školstva, výskumu, vývoja a mládeže SR, sme spolu s ďalšími slovenskými vysokými školami predstavili Slovensko ako krajinu s kvalitným vysokoškolským vzdelávaním a výskumným potenciálom. Záujem návštevníkov smeroval aj ku konkrétnym možnostiam štúdia na UNIZA.

EAIE zároveň priniesla stretnutia s partnermi z PIONEER Alliance – The European University for Future Cities, ale aj nové kontakty s vysokými školami a organizáciami

z Veľkej Británie, Japonska, Číny, Nemecka, Talianska, Chorvátska a ďalších krajín.

Pre UNIZA boli cenné najmä rozhovory s inštitúciami, s ktorými zdieľame odborný záujem – od technicky orientovaných oblastí a výskumu cez inovácie až po mobilitu a vzdelávanie.

Súčasťou účasti UNIZA bola aj posterová prezentácia PIONEER Alliance, ktorá predstavila skúsenosti s budovaním viditeľnosti Aliancie a doterajšou spoluprácou. Poster zaujal zástupcov ďalších európskych aliancií aj odborníkov na komunikáciu a marketing vysokých škôl. EAIE tak bola pre UNIZA nielen miestom na prezentáciu, ale predovšetkým priestorom na zdieľanie skúseností, prepájanie ľudí a hľadanie nových príležitostí pre spoluprácu. ●

WP3 PIONEER+ MEETING NA TH KÖLN

TEXT A FOTO PETER HOCKICKO, MARCELA BARČÁKOVÁ OMVAM UNIZA

V dňoch 1. – 3. júna 2026 sa na TH Köln v Nemecku uskutočnil PIONEER WP3 meeting zameraný na tvorbu a realizáciu pilotných programov v rámci projektu PIONEER+. Po úvodných prezentáciách jednotlivých pilotov delegátov WP3 nasledovali prezentácie delegátov WP2, WP4, WP5, WP6 a WP8 z TH Köln. Následne sa uskutočnili diskusie v rámci pracovného balíka k harmonizovaniu komunikácie jednotlivých pilotov. Taktiež boli prezentované a diskutované výstupy WP3 projektu číslo D3.1. V závere boli definované následné kroky pre úspešnú realizáciu pilotných programov v súčinnosti aj s ostatnými WP.

Stretnutie pracovného balíka 3 (WP3), ktorý sa venuje „Transformačnému líderstvu“ sa zameriavalo na sfinalizovanie príprav pilotov, implementovania pilotov na inštitúciách a následného monitorovania vplyvu a následnej udržateľnosti. Rokovalo sa a pracovalo v pracovných skupinách, napr. skupina Future Proof Leaders, Equality Ambassadors, kde UNIZA spolupracuje ako kľúčový part-

ner pri tvorbe a realizácii jednotlivých pilotov. Diskutovalo sa o plánoch pilotov na roky 2026 – 2028 a taktiež o následnej udržateľnosti pilotov po trvaní projektu, tj. po roku 2028. Hovorilo sa aj o spoločných aktivitách, o cieľových skupinách a komunikácií v spolupráci s WP8 (pracovný balík venovaný komunikácii, diseminácii a vplyvu). Počas stretnutia sa členovia projektového tímu Aliancie PIONEER venovali viacerým bodom, no taktiež výstupu projektu a pracovného balíka WP3, tzv. výstupu D3.1. – jeho prehľadu, možnému zrevidovaniu a diskusii k tomuto výstupu.

Stretnutie prinieslo, okrem finalizovania prípravnej fázy pilotov, aj potvrdenie potreby osobných stretnutí a diskusie o aktívnom rozvíjaní spolupráce vo vzdelávacej a vedeckovýskumnej činnosti so zameraním na inštitúcie Aliancie PIONEER. Na záver spoločnej práce v skupinách prebehol sumár jednotlivých výstupov a definovanie ďalších krokov a nadväzujúcich aktivít. ●

UNIVERZITNÁ KNIŽNICA OSLAVUJE 65 ROKOV : SLUŽBY SA MENIA, POSLANIE ZOSTÁVA

TEXT EVA VLČKOVÁ FOTO ANDREJ KUREČKA, EDIS

Knižnice od svojho vzniku patria k inštitúciám, ktorých poslaním je vzdelávať a pozdvíhať kultúru. V čase, keď technologický pokrok mení spôsob, akým získavame a využívame informácie, si knižnica naďalej zachováva svoje miesto. Pomáha orientovať sa v množstve dostupných informácií, ponúka vzdelávacie aktivity a vytvára priestor na stretávanie študentov aj komunit. O tom, ako sa menia služby Univerzitnej knižnice UNIZA a čo zostáva jej základným poslaním, sme sa rozprávali s jej riaditeľom **Mgr. Marošom Konečným**.

• Vo funkcii riaditeľa UK UNIZA ste dva roky. Ako by ste sa čitateľom predstavili?

Som z Martina a celý život žijem v Martine, čo je samo osebe knihovnícke mesto aj vďaka Slovenskej národnej knižnici. Aj moja mama je knihovníčka, takže som si už od detstva budoval vzťah ku knižniciam. Vnímal som ich nielen ako používateľ, ale videl som aj veci za oponou. Postupne som začal pocitovať, že je to správna cesta aj pre mňa. Preto som išiel študovať na vtedajšiu Fakultu humanitných vied UNIZA, kde som si vybral odbor zameraný na knižnično-informačné štúdiá. Už počas štúdia som si vytýčil cieľ, že by som chcel byť riaditeľom knižnice. Samozrejme, trochu som si to romantizoval a predstavoval som si, že raz budem riaditeľom knižnice na Novom Zélande. Ako som však dospieval, vybudoval som si silný vzťah k Slovensku a k našej prírode. Som človek, ktorý má rád prírodu a šport. Mám cieľ aspoň raz ročne odbehnúť ultramaratón, zatiaľ sa mi to darí v slovenských horách. Veľa času trávim

v prírode aj so svojím psom. V Martine sme založili amatérsky bežecký klub, ktorý je zameraný najmä na duševné zdravie. Chodíme spolu aj na lokálne preteky, ale nejde nám primárne o výkony. Dôležitá je spolupatričnosť, odregovanie a sociálny kontakt, na ktorý ľudia po tridsiatke niekedy zabúdajú.

• Kam viedli vaše kroky po skončení štúdiá?

Hneď po štúdiu ma oslovila univerzita s ponukou práce v knižnici. Za jedenásť rokov som prešiel viacerými pozíciami. Pracoval som na oddelení rozvoja a používateľskej podpory, kde sme sa snažili viac prepájať naše služby s používateľmi a lepšie im vysvetľovať, čo im knižnica ponúka. Neskôr som sa stal vedúcim oddelenia, ktoré má na starosti spracovanie publikačnej činnosti a ohlasov. Mám veľmi rád Excel, takže som sa venoval aj výstupom, štatistikám a spracovaniu dát. Získal som tak skúsenosti aj z činností, ktoré si ľudia s knižnicou bežne nespájajú. Približne dva roky som bol zástupcom bývalej

riaditeľky a pred dvoma rokmi som uspel vo výberovom konaní a stal som sa riaditeľom. Vtedy do seba všetko zapadlo a rozhodnutia, ktoré som dovtedy urobil, začali dávať zmysel.

• Na poste riaditeľa ste teda dva roky. Akým výzvam ste čelili a ktoré zmeny považujete za najvýznamnejšie?

Najväčšou výzvou bola určite implementácia nového informačného systému. Keď používateľ dnes vyhľadáva knihu v katalógu, nevidí iba textový záznam, ale aj obálku knihy. Je to veľká pomoc. Niekedy používateľ príde a knihu opisuje podľa farby obálky, takže aj takýto vizuálny prvok mu môže pomôcť pri hľadaní. Nové informačné systémy uľahčili aj spracovanie publikačnej činnosti. Predtým sme mali fyzický archív kópií publikačnej činnosti, čo predstavovalo približne 10 000 vytlačených strán ročne. Vďaka spolupráci s CEIKT dnes celý systém spracúva požiadavky na evidenciu a zároveň slúži ako online archív publikačnej činnosti. Digitalizácia procesov prebieha aj v po-

žičovni, kde zavádzame digitálne podpisy. Postupne sme tiež redukovali počet fyzických tlačiarň a umiestňujeme ich strategicky tam, kde ich zamestnanci skutočne potrebujú. Ak proces tlač nevyžaduje, snažíme sa ho minimalizovať.

• **Návštevník si môže všimnúť, že okrem technológií sa modernizuje aj interiér knižnice.**

Výrazný posun nastal v oblasti bezbariérovosti. V spolupráci s oddelením pre vzdelávanie sme od nového semestra sprístupnili prvé poschodie používateľom so zdravotným znevýhodnením pomocou rampy. Dovtedy sme používateľov s pohybovým znevýhodnením obslúžili kompletne v požičovni na prízemí. Dnes sa môžu dostať aj do ďalších priestorov knižnice.

K 65. výročiu sme prerobili požičovňu. Má čistejší dizajn a vďaka technológii RFID (bezkontaktný systém, ktorý slúži na čítanie, ukladanie a prenos údajov pomocou rádiových vln – pozn. red.) aj jednoduchšie pracovné prostredie. Zamestnanec nepotrebuje mať na stole množstvo vybavenia. Stačí mu počítač a priestor na komunikáciu s používateľom. Technológia mu umožňuje vybaviť množstvo úkonov jednoduchšie a viac sa sústrediť na čitateľa.

• **A ako prebehla modernizácia smerom k ľuďom?**

Potrebovali sme zmeniť aj prístup k používateľom. Predtým sme sa vôbec nevenovali duševnému zdraviu a nepozerali sme sa na používateľa komplexnejšie. To sme chceli zmeniť a aj sa nám to podarilo. Zároveň sme však uskutočnili zmeny aj smerom k našim zamestnancom. Prostredie nemeníme iba pre používateľov, ale aj pre zamestnancov. Upravili sa pracovné zmluvy, zjednodušili a digitalizovali sa procesy. Snažíme sa zamestnancom vytvárať priestor na rozvoj. Mám šťastie na ľudí, ktorí tu pracujú. Sú odborne veľmi zdatní, majú praktické skúsenosti, sú adaptabilní a majú možnosť ďalej sa vzdelávať. Chodia na školenia po celom Slovensku aj do zahraničia a univerzita im na to vytvára podmienky.

• **Kde dnes vidíte miesto knižnice v spoločnosti?**

Keď s ostatnými riaditeľmi premýšľame, kam sa majú knižnice posúvať, stačí sa pozrieť do zahraničia. Stále vidím rozdiel medzi tým, čo dokážu a ako fungujú knižnice v zahraničí a u nás. Vnímam to skôr ako výzvu, ktorú môžeme postupne dobehnúť. Keď som ešte stu-

doval, knižnica sa mi spájala s miestom, kam človek príde, musí byť ticho, sadne si, naštuduje, čo potrebuje, a odíde. Keď som však videl napríklad univerzitnú knižnicu v Cádize, bol to veľký rozdiel. Mali tam priestory, ktoré boli vyslovene určené na hlasné štúdium.

Knižnica musí, samozrejme, stále plniť svoje základné funkcie. Ochraňujeme knižný fond, poskytujeme informácie a odstraňujeme sociálne aj fyzické bariéry. Zároveň však musíme rozumieť tomu, čo od nás používateľ potrebuje. Používateľské správanie sa mení. V celej Európe akademické knižnice zaznamenávajú pokles výpožičiek fyzických dokumentov, čo súvisí s tým, že veľké množstvo informácií je dostupné v elektronickej forme. Na druhej strane prichádza viac používateľov do priestorov knižníc so svojimi zariadeniami, aby tu pracovali alebo študovali. Knižovnícky personál pritom využívajú menej na sa-

motné výpožičky a viac na informačnú podporu. Aj my sme toto správanie zachytili a upravili sme tomu pracovné náplne. Pracovníkov sme postupne presunuli od výpožičiek k špecializovanejším informačným a konzultačným službám.

• **Znamená to, že študent, ktorý príde do knižnice so svojim notebookom, tu získava prístup k digitálnym zdrojom, ktoré by doma nemal?**

Áno. Máme elektronické databázy s miliónmi textov, ktoré sú prístupné prostredníctvom IP adries. Niektoré zdroje sú dostupné aj na diaľku, ale priamo v knižnici má používateľ zabezpečený plný prístup.

Zároveň môže svoju požiadavku okamžite konzultovať s knihovníkom. Ak študent potrebuje určitú knihu a zapadá do profilu univerzity a nášho fondu, nemáme problém ju zakúpiť. Zaradíme ju do fondu, informujeme používateľa a on si ju môže požičať.

Ak potrebujeme zdroj, ku ktorému Žilinská univerzita nemá prístup, vieme využiť spoluprácu s inými univerzitami alebo Centrom vedecko-technických informácií. Používateľa navigujeme, ako sa k zdroju dostať, prípadne mu prostredníctvom medziknižničnej výpožičnej služby získame článok alebo iný dokument. Reálne tak používateľ v knižnici získava prístup k väčšiemu množstvu informácií, ako by mal k dispozícii sám doma.

• **Knižnica sa teda postupne mení aj na priestor na stretávanie a trávenie času. Súvisí s tým aj vaše zameranie na duševné zdravie?**

Je to celosvetový trend. Knižnice sa čoraz viac stávajú miestami spoločenského stretávania. Používateľ sem nepriechádza iba za informačnou potrebou, ale aj za sociálnym kontaktom. Môže sa tu napríklad stretnúť s kolegami a spolu pracovať. Na to slúžia aj naše tiché boxy, kde sa môžu používatelia zavrieť a pracovať na rôznych zadaniach.

• **Využívajú ich študenti prirodzene, alebo ich k tomu musíte motivovať?**

Tiché boxy sú najvyužívanejším priestorom v knižnici. Fungujú prostredníctvom registračného formulára, takže študenti si ich môžu vopred rezervovať. Z dát vidíme, že najskôr sa zaplnia tiché boxy a až potom voľné miesta v študovni. Študent si môže podľa potreby me-

niť aj miesto, na ktorom pracuje. Je to jednoduchšie aj preto, že už nemáme statické počítače, ale notebooky. Používateľ si tak môže sadnúť prakticky kdekoľvek, kde mu to vyhovuje.

• **Spomínali ste aj spoluprácu s inými univerzitami a študentmi. Ako túto spoluprácu využívate?**

Aktuálne spolupracujeme napríklad s Univerzitou Komenského, kde odbor knižnično-informačné štúdiá realizuje veľkú analýzu a benchmarking akademických knižníc. Porovnávajú knižnice z rôznych hľadísk a realizujú aj prieskum spokojnosti zamestnancov knižníc. Následne prebehne prieskum spokojnosti používateľov a ostatných zamestnancov univerzity s knižnicou. Získame tak dáta, vďaka ktorým budeme môcť objektívnejšie vidieť, kde sa nachádzame v porovnaní s ostatnými akademickými knižnicami.

Spolupracujeme však aj so študentmi priamo. Na Slovensku sa podľa mňa kedysi knihoveda vyučovala vo väčšej miere. Dnes máme v Žiline dve stredné školy, ktoré ponúkajú odbor knižnično-informačné štúdiá, a spolupracujeme s nimi. Ich študenti k nám chodia na dvojtyždňovú prax. Je zaujímavé sledovať, ako sú prekvapení z toho, že práca v knižnici môže byť zaujímavá a vôbec nie je iba o zakladaní kníh. Rovnako to vnímajú naši zamestnanci aj učitelia. Od tohto školského roka máme navyše

„Knižnice sa čoraz viac stávajú miestami spoločenského stretávania.“

študenta zo súkromnej školy ProScolar na duálnom vzdelávaní. Naším cieľom je postupne ho počas strednej školy pripraviť na prácu knihovníka. Takáto spolupráca je prínosná aj pre našich zamestnancov. Pomáha nám lepšie rozumieť správaniu mladších generácií, čo následne využívame pri nastavovaní služieb a komunikácie s používateľmi. Zmeny v správaní jednotlivých generácií sú totiž z roka na rok citelné.

• **Vzdelávanie je jednou z dôležitých funkcií knižnice. Na aké oblasti sa zameriavate?**

Vzdelávanie poskytujeme zamestnancom univerzity, študentom aj verejnosti. Zamestnancom univerzity vieme poradiť v oblasti evidencie vedeckej a publikačnej činnosti, keďže ju spracovávame a spolupracujeme aj s Centrom vedecko-technických informácií. Vieme im pomôcť napríklad s otázkami, ako a kde publikovať alebo ako správne evidovať publikačné výstupy. Pre základné a stredné školy pripravujeme v spolupráci s ústavom tematické workshopy, napríklad na rozpoznávanie hoaxov. Venujeme sa aj duševnému zdraviu a pozývame externých odborníkov na workshopy pre študentov. Vzdelávame, samozrejme, aj vlastných zamestnancov. Chodia na odborné

„Najväčšou výzvou bola určite implementácia nového informačného systému.“

školenia a workshopy podľa potrieb knižnice alebo podľa vlastnej iniciatívy. Nedávno bola napríklad naša zamestnankyňa na týždennom workshope zameranom na otvorenú vedu, teda Open Science.

• **Aké máte ďalšie plány a rozvojové vízie?**

Naše vízie nadväzujú aj na ciele vedenia univerzity, predovšetkým na odstraňovanie byrokracie. Konkrétne kroky robíme napríklad v príprave automatizácie evidencie ohlasov z veľkých citačných databáz. V blízkej budúcnosti si už autori nebudú musieť ohlasy z týchto databáz nahlasovať v knižnici, my ich automaticky spracujeme a autor si ich už len skontroluje. Uvažujeme aj o využití virtuálnej reality a radi by sme vybranú študovňu sprístupnili v režime 24/7 na ISIC kartu. To si však ešte vyžaduje doriešenie rozpočtu a technických detailov.

• **Spomínali ste aj koncept „zelenej knižnice“. Čo všetko doň patrí?**

Digitalizujeme pracovné postupy, zavádzame projekt zelenej strechy a zavá-

dzame smart riešenia. V priestoroch inštalujeme pohybové senzory na automatické svietenie, aby sme zefektívnilí spotrebu energie. Zároveň využívame senzory na sledovanie teploty a vlhkosti, ktoré sú dôležité pre správne skladovanie kníh.

• **Čo môže používateľov motivovať, aby knižnicu viac využívali?**

Zamestnanci aj študenti môžu požiadať o zakúpenie potrebnej odbornej literatúry do fondu knižnice, takže si ju nemusia kupovať z vlastných pro-

striedkov. Okrem študijných materiálov ponúkame aj možnosti trávenia voľného času. Máme spoločenské hry, priestory na stretávanie či premietanie filmov. K dispozícii je aj CreoLab s 3D tlačou, gravírovaním a hernou konzolou.

• **Knižnica oslavuje 65. výročie. Ako vnímate jej budúcnosť?**

Knižnica ako inštitúcia nezmizne, ale bude sa transformovať. Dnešné databázy už neponúkajú iba texty v PDF, ale aj pokročilé analytické nástroje, grafy a tabuľky. Ľudský kontakt sa preto postupne presúva od rutinných výpočítok k odbornej konzultácii s knihovníkom. Tlačené knihy si ľudia stále radi kupujú a požičiavajú, a to aj z estetického hľadiska. Elektronické zdroje teda neznamenia koniec fyzických kníh. Ako akademická knižnica sme zároveň otvorení aj verejnosti. Organizujeme prednášky a workshopy, napríklad kurzy fotografovania s odborníkmi z univerzity. Chceme, aby knižnica nebola iba miestom, kam si človek príde požičať knihu, ale aj priestorom, kde môže získavať nové vedomosti, stretávať sa a tráviť čas. ●

OBČIANSKA VEDA V UNIVERZITNEJ KNIŽNICI: DÁTA, VÝSKUM A ĽUDIA

TEXT MARTINA JOMBÍKOVÁ, UK UNIZA

Martina Jombíková z Univerzitnej knižnice absolvovala Letnú školu občianskej vedy, ktorú organizovalo CVTI SR v spolupráci s Ústrednou knižnicou SAV a Ústavom geoniky AV ČR.

Hlavná myšlienka občianskej vedy je jednoduchá. Veda nemusí prebiehať len v laboratóriách. Zber dát či pozorovanie prírody sú činnosti, do ktorých sa môže zapojiť aj verejnosť.

Výskumníci získajú relevantné dáta a pre verejnosť je to najprirodzenejší spôsob, ako nahliadnuť do sveta vedy. Pre knižnicu je tento koncept prirodzený. Máme priestor, technické zázemie aj zvedavých používateľov.

Nejde o žiadne zložité akademické úlohy. Hľadáme cestu, ako ľuďom ukázať, že aj malé pozorovanie v ich okolí má pre vedu zmysel. Môžeme tak vytvoriť

zázemie pre každého, kto chce svoj voľný čas využiť zmysluplne a dozvedieť sa niečo nové.

Pre nás je to príležitosť posunúť úlohu knižnice o krok ďalej. Chceme túto tému priblížiť verejnosti a ponúknuť náš priestor ako miesto, kde sa veda stáva dostupnou. ●

EURÓPSKA NOC VEDY

TEXT KATARÍNA POLÁČKOVÁ, OVV UNIZA FOTO ONDŘEJ TRNKA, UNIZA

Posledný septembrový piatok, 25. septembra 2026, sa pripojilo päť slovenských miest k najväčšiemu vedecko-popularizačnému podujatiu v Európe – konal sa jubilejný 20. ročník Európskej noci vedy. Tento tradičný festival opäť približoval verejnosti svet výskumu a inovácií, k dispozícii boli interaktívne stánky, prednášky vedcov, tematické bloky a rôzne moderované súťaže. Hlavnou témou bola Sila vedy: ako môžeme formovať našu budúcnosť. Veda v tomto kontexte nie je len zbierka faktov. Je to nástroj, ktorý nám umožňuje vidieť svet taký, aký naozaj je, pomáha nám rozhodovať sa na základe dôkazov, nie dojmov. A dáva nám možnosť vedome formovať budúcnosť, v ktorej chceme žiť.

Program podujatia sa sústreďoval na tri prepojené témy, ktoré určujú hranice a možnosti nášho života v 21. storočí: informácie, AI a sloboda rozhodovania, vesmír a inovácie a tretou oblasťou je

udržateľnosť. Spoločne tak tieto cesty vedú od digitálnej slobody cez vesmírne horizonty až k samotnému jadrú spoločenskej odolnosti. Žilinská univerzita v Žiline aktívne participovala na podujatí interaktívnymi prednáškami a zastúpenie mala v 30 vedeckých stánkoch nielen v Žiline, ale aj v Bratislave, Banskej Bystrici, Košiciach a Poprade. Do prípravy a realizácie festivalu sa

zapojilo viac ako 100 zamestnancov a doktorandov z takmer všetkých fakúlt a pracovísk univerzity. Ochotní a ústretoví vystavovatelia opäť trpezlivo predstavovali fascinujúce ukážky svojich tém s nadšením, zrozumiteľne a pútavo. Najmä mladí návštevníci podujatia sa tak mohli tešiť zo zaujímavého a nevšedného programu v priestore, kde sa dá objavovať, pýtať sa a zažiť vedu naživo. ●

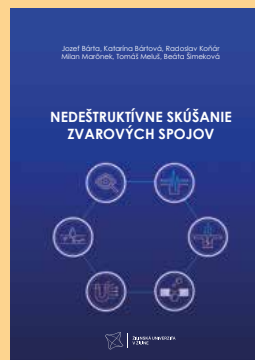
PUBLIKÁCIA Z UNIZA OPĎ ZÍSKALA OCENENIE

TEXT STANISLAV MUNTÁG, EDIS

I tento rok získala jedna z našich kníh cenu Literárneho fondu za vedeckú a odbornú literatúru v kategórii technických a matematických vied.

Monografia Nedeštruktívne skúša-

nie zvarových spojov je výsledkom úspešnej spolupráce odborníkov zo SJF UNIZA a STU Bratislava. ●

NOVÍ DOCENTI

TEXT JANKA MACUROVÁ, ODDELENIE PRE VEDU A VÝSKUM

Oddelenie pre vedu a výskum Rektorátu UNIZA oznamuje, že bývalý rektor Žilinskej univerzity v Žiline prof. Ing. Ján Čelko, CSc. udelil vedecko-pedagogický titul docent 8 zamestnancom UNIZA. Sú to:

• s účinnosťou od 1. júla 2026:

doc. Ing. Kristián Čulík, PhD. z Fakulty prevádzky a ekonomiky dopravy a spojov UNIZA v odbore habilitačného konania a inauguračného konania dopravných služieb,

doc. Ing. Martin Boroš, PhD. z Fakulty bezpečnostného inžinierstva UNIZA v odbore habilitačného konania a inau-

guračného konania ochrana osôb a majetku,

doc. Ing. Marek Matejka, PhD. zo Strojníckej fakulty UNIZA v odbore habilitačného konania a inauguračného konania strojárské technológie a materiály,

doc. Ing. Patrik Nemec, PhD. zo Strojníckej fakulty UNIZA v odbore habilitačného konania a inauguračného konania energetické stroje a zariadenia,

doc. Ing. Štefan Šedivý, PhD. zo Stavebnej fakulty UNIZA v odbore habilitačného konania a inauguračného konania stavebníctvo,

doc. Ing. Patrik Rusnák, PhD. z Fakulty riadenia a informatiky UNIZA v odbore habilitačného konania a inauguračného konania aplikovaná informatika,

doc. Ing. Peter Sedláček, PhD. z Fakulty riadenia a informatiky UNIZA v odbore habilitačného konania a inauguračného konania aplikovaná informatika,

• s účinnosťou od 1. augusta 2026:

doc. Ing. Matej Kučera, PhD. z Fakulty elektrotechniky a informačných technológií UNIZA v odbore habilitačného konania a inauguračného konania silnoprúdová elektrotechnika. ●

VÝSKUM PREDNÉHO BRZDOVÉHO SVETLA

TEXT EVA VLČKOVÁ FOTO ANDREJ KUREČKA

Menej dopravných nehôd, menej usmrtených a zranených a nižšie náklady. To je cieľom predného brzdového svetla, na výskume ktorého sa podieľala aj Fakulta prevádzky a ekonomiky dopravy a spojov UNIZA.

Začiatok výskumu

Za myšlienkou predného brzdového svetla stojí spoločnosť Lumaco, ktorá má naň 19 patentov. Keď spoločnosť žiadala Európsky parlament, aby schválil predné brzdové svetlo ako bezpečnostný prvok, dostali podmienku, že musí byť realizovaný výskum. Oslovili preto Univerzitu v Bonne a Bonnský inštitút pre právo a dopravnú psychológiu, ktorý urobil výskum v uzavretom systéme na letisku. To Európskemu parlamentu nestačilo, pretože očakávali výskum v reálnych podmienkach, ktorý ale nemeckí partneri neboli schopní zabezpečiť. Konateľ spoločnosti Lumaco preto oslovil Žilinskú univerzitu s tým, že potrebuje výskum predného brzdového svetla a jeho vplyvu na bezpečnosť v reálnych podmienkach. Výskum sa realizoval v Žilinskom a Trenčianskom samosprávnom kraji. „Keď sme mali všetko pripravené, prišiel COVID. Výskum sme museli prerušiť, pretože sme nemali dostatok vozidiel v premávke. Po skončení

pandémie sme v projekte pokračovali. Nakoniec sme spolu so spoločnosťou Lumaco namontovali predné brzdové svetlo na viac ako 3 000 vozidiel. Prioritne sme sa zamerali na vozidlá, ktoré sú celý deň v cestnej premávke, ako napr. autobusy alebo taxíky, aby bolo čo najviac testované používanie predného brzdového svetla v cestnej premávke. Takýmto výberom vozidiel sme docielili, že vozidlá s predným brzdoým svetlom spolu najazdili viac ako 38 miliónov kilometrov v Žilinskom a Trenčianskom kraji,“ hovorí dekan FPEDAS Miloš Poliak. Medzi automobilmi zapojenými do výskumu boli osobné a nákladné vozidlá, autobusy, dodávky a vozidlá taxi služby. „Na výskum sme hrdí najmä preto, že sa nám ho podarilo uskutočniť v reálnej premávke. Takmer rok boli brzdové svetlá na cestách a ľudia pochopili, o čo ide. Mojou najväčšou obavou bolo, že ľudia správne nepochopia význam predného brzdového svetla, čo by mohlo spôsobiť nehodu, nedajbože smrteľnú. Predpoklady vý-

skumu sa potvrdili, účastníci cestnej premávky pochopili signál predného brzdového svetla. Počas celého výskumu nevznikla nielenže nijaká nehoda ale ani jedna škodová udalosť. To znamená, že ľudia svetlo pochopili a predné brzdové svetlo zvyšuje bezpečnosť cestnej premávky. Poukazuje na to aj skutočnosť, že drvivá väčšina osôb, ktorí jazdili s predným brzdoým svetlom požadovali, aby sme ho po skončení výskumu z ich vozidla neodmontovali.“

Zmena legislatívy

Dočasné povolenie používať predné brzdové svetlo počas výskumu sa skončilo. Opäť ho bude možné používať na dobrovoľnej báze od 1. januára 2029. „Zatiaľ rokujeme o skrátení tejto lehoty, pretože bola nastavená na dlhšie, aby sa vyriešili všetky technické problémy. Tie však máme vyriešené. Už pred výskumom sme mali vyriešené, ako bude svetlo vyzerieť, ako bude napájané aj ako bude riešené v jednotlivých vozidlách,“ vysvetľuje dekan Poliak.

V októbri 2026 bude rokovanie v Ženeve v rámci sociálneho výboru OSN, ktorý sa zaoberá svetlami na vozidlách. Cieľom je, aby svetlo, ktoré sa namontuje na Slovensku, malo platnosť na celom svete. Vodiči by tak nemali problém, keď pôjdu automobilom do zahraničia.

Ďalšie rokovania prebiehajú v Európskej komisii. Tá pôvodne stanovila podmienku, že musí byť realizovaný výskum. Tvorcovia výskumu preto navštevujú Európsky parlament a predstavujú výsledky výskumu. Víziou je, aby bolo predné brzdové svetlo legalizované najprv na dobrovoľnej báze a neskôr ako povinný prvok vozidiel v rámci Európskej únie. Tým by sa celý cieľ výskumu uzavrel.

Úloha Žilinskej univerzity vo výskume

Docent Kristián Čulík, ktorý sa aktívne podieľal na výskume, vysvetľuje, že prínos Žilinskej univerzity nie je

v samotnej myšlienke predného brzďového svetla. „My sme naň urobili výskum. Poslaním univerzity je robiť výskum a ten sme zvládli. Našou úlohou bolo zabezpečiť súčinnosť pri montáži svetiel, komunikovať projekt s verejnosťou, aby ľudia rozumeli, čo na vozidlách vidia, a zbierať a vyhodnocovať ich názory ale aj objektívne dáta súvisiace s cestnou premávkou.“

Rozsah výskumu a zapojení účastníci

Výskum prebiehal od októbra 2022 do augusta 2023. „V septembri 2023 sme potom oslovovali vodičov. Vozidiel bolo viac ako 3 000, ale vznikol problém s tým, že niektoré vozidlá počas výskumu zmenili majiteľa alebo prestali byť v prevádzke. Pomohlo nám, že niektoré vozidlá používalo viac vodičov. Napríklad autobus zo Žiliny jazdil v trojzmennej prevádzke, takže na jedno vozidlo pripadali traja vodiči. Podobne v taxislužbe mohli mať dve vozidlá s predným brzďovým svetlom, ale jazdilo na nich viac vodičov. Nakoniec sa nám podarilo osloviť 2 715 vodičov,“ objasňuje docent Čulík.

Požiadavkou bolo preskúmať nielen vodičov, ale aj ostatných účastníkov cestnej premávky. Výskum bol preto rozdelený do troch častí: Najskôr, ešte pred namontovaním svetiel na vozidlá, bola oslovená menšia vzorka vodičov, aby bolo možné porovnať ich názory pred a po testovacej fáze používania predného brzďového svetla. V druhej časti, po skončení testovania, boli oslovení všetci dostupní vodiči, ktorí jazdili na vozidlách s predným brzďovým svetlom. Tretiu časť tvorili ostatní účastníci cestnej premávky. „V Žiline a Trenčíne sme organizovali vonkajšie stretnutia so študentmi a verejnosťou. Priamo v centre mesta sme oslovili ľudí, ktorí mali skúsenosti s predným brzďovým svetlom. Dotazník bol pomerne rozsiahly a obsahoval viac ako 50 otázok. Respondenti hodnotili aj to, či je určitá situácia v premávke nebezpečnejšia alebo bezpečnejšia s použitím predného brzďového svetla“ vysvetľuje Kristián Čulík.

Technická realizácia a montáž svetiel

Komponent predného brzďového svetla, ktorý bol použitý vo výskume UNIZA, už bol typovo schválený, mal stanovené parametre, ktorými sú tvar, farebnosť svetla, intenzita vyžarovania či fungovanie pri nízkych

a vysokých teplotách. Jeho schválenie však neznamena, že ho možno používať v cestnej premávke. Je to podobné ako pri modrom alebo červenom zábleskovom majáku. Aj ten môže byť typovo schválený, ale bežné vozidlo ho nemôže používať v premávke.

Montáž zabezpečovala autoelektrikárska firma. Ak išlo o autobusy, technici chodili priamo do technického zázemia dopravných podnikov a svetlá inštalovali tam.

Čo výskum ukázal

Podľa objektívnych výsledkov sa nehodovosť v roku 2023 na cestách Žilinského a Trenčianskeho samosprávneho kraja znížila o 12,02 percenta, pričom v premávke fungovalo len 0,4 percenta vozidiel s nainštalovaným predným brzďovým svetlom. Ak by v premávke fungovalo 10 percent vozidiel s predným brzďovým svetlom, znamenalo by to pre celé Slovensko, že počet nehôd za rok sa zníži o 1 748. Zároveň by sa znížil počet usmrtených osôb o 39 a počet zranených osôb o 864 za rok. Zníženie nákladov sa odhaduje na 166,46 milióna eur ročne.

Z odpovedí respondentov vyplýva, že 74 percent vodičov si myslí, že predné brzďové svetlo môže zvýšiť bezpečnosť cestnej premávky. Medzi ostatnými účastníkmi cestnej premávky má tento názor 82 percent.

Výskum zároveň ukázal, že predné brzďové svetlo zlepšuje komunikáciu medzi vodičmi navzájom aj medzi vodičmi a ostatnými účastníkmi cestnej premávky. Jeho cieľom je zlepšiť vzá-

jomnú komunikáciu, čo môže následne prispieť k znižovaniu nehodovosti a k úspore ľudských životov aj nákladov spojených s dopravnými nehodami.

Nestojí, ale spomaľuje

Predné brzďové svetlo tvorí zelený svetelný panel v prednej časti vozidla, ktorý pri brzdení vidí vodič oproti dúceho vozidla aj ostatní účastníci cestnej premávky. Jeho rozsvietenie upozorňuje na spomaľovanie vozidla. Docent Čulík však zdôrazňuje, že jeho význam je rovnaký ako pri zadnom brzďovom svetle. „Základná myšlienka, ktorú by si mal človek z predného brzďového svetla odniesť, je rovnaká ako pri zadnom brzďovom svetle. Znamená, že vodič brzďí, teda spomaľuje. Predné brzďové svetlo preto nemá človeku signalizovať: „Teraz môžem vojsť na cestu, vodič zastaví.“ Signalizuje, že vozidlo spomaľuje.“

Ako by sa svetlo používalo v budúcnosti

Predné brzďové svetlo je zatiaľ na Slovensku riešené ako doplnok. Do budúcnosti by malo byť trvalo integrované do vozidla, podobne ako iné prvky jeho výbavy. Každý výrobca si ho môže integrovať podľa vlastných technických riešení, pričom musí dodržať predpísané požiadavky, napríklad farebnosť a svietivosť. Počíta sa s tým, že by bolo integrované už pri výrobe vozidla. Zároveň ho bude možné namontovať aj do starších vozidiel. V slovenskej legislatíve je zatiaľ ukoťvené, že od 1. januára 2029 bude jeho používanie dobrovoľné. ●

KONFERENCIA O SVIŠŤOCH SPOJILA TATRY S ALPAMI

TEXT A FOTO ZUZANA KOMPIŠOVÁ BALLOVÁ, VUVB UNIZA

V dňoch 27. – 29. augusta 2026 sa v talianskom národnom parku Gran Paradiso, vo vysokohorskej obci Valsavarenche, uskutočnil **Alpine Marmot Congress 2026**. Podujatie bolo venované výskumu svištov, ich ekológii, správaniu, ochrane a vplyvu klimatickej zmeny na vysokohorské populácie. Žilinskú univerzitu v Žiline a Výskumný ústav vysokohorskej biológie (VÚVB) v Tatranskej Javorine zastupovala na konferencii Mgr. Zuzana Kompišová Ballová, PhD. Na konferencii prezentovala príspevok **Beyond Herbivory: Preliminary Evidence of Animal Matter Consumption in the Tatra Marmot (*Marmota marmota latirostris*)**, zameraný na predbežné výsledky výskumu živočíšnej zložky v potrave svišťa vrchovského tatranského. Pozvanie zaradiť príspevok do programu ústnych prezentácií prišlo priamo od organizátorky konferencie Cateriny Ferrari z Národného parku Gran Paradiso, ktorú pripravovaný výskum zaujal. Svišť vrchovský tatranský je endemický poddruh svišťa vrchovského, ktorý žije v Západných Karpatoch a tradične je považovaný za výlučne bylinožravý druh. Výskum realizovaný na VÚVB UNIZA však naznačuje, že jeho potrava môže byť flexibilnejšia, než sa doteraz predpokladalo. Predbežné analýzy trusu zo svištích kolónii v Tatrách ukázali opakovaný výskyt živočíšnych zvyškov, najmä fragmentov hmyzu, cicavčej srsti, peria a kostí vtákov. Cieľom je lepšie pochopiť, či živočíšna potrava predstavuje len náhodnú súčasť potravy, alebo pravidelnejší doplnkový zdroj živín v náročnom vysokohorskom prostredí.

Program konferencie ukázal, že výskum svištov je medzinárodne rozvíjanou témou, úzko prepojenou s aktuálnymi otázkami klimatickej zmeny, zmien biotopov a dlhodobého monitoringu populácií. Na podujatí vystúpili odborníci z viacerých európskych i mimoeurópskych pracovísk vrátane výskumných tímov z Talianska, Francúzska, Švajčiarska, Nemecka, Španielska, Spojeného kráľovstva a Kanady. Úvodná prednáška Cateriny Ferrari bola venovaná dvadsaťročnému výskumu svištov v oblasti Orvieille v Národnom parku Gran Paradiso. Tento dlhodobý výskum sleduje individuálne označené svište, ich sociálne správanie, demografiu, ekológiu a životné stratégie.

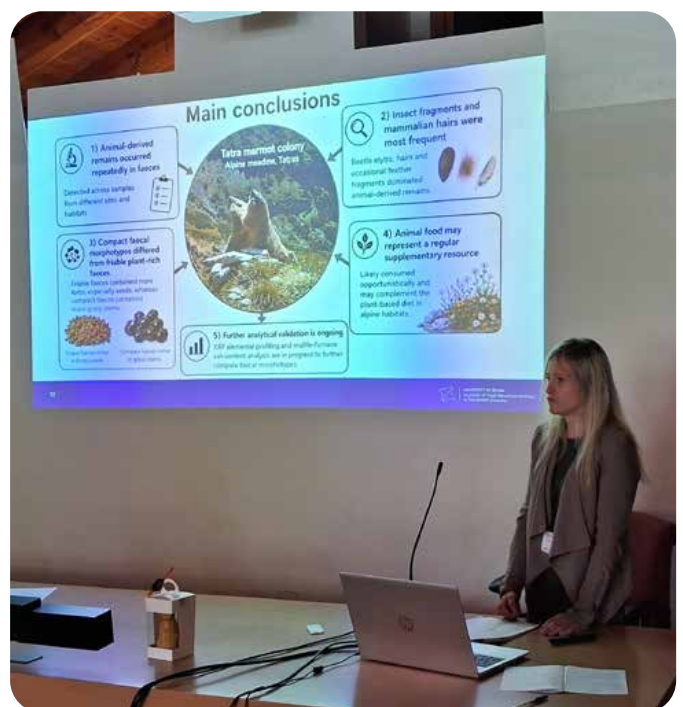
Medzi mimoriadne zaujímavé príspevky patrila aj prezentácia o tzv. **Lyskamm marmot** – prirodzene mumifikovanom svišťovi objavenom v roku 2022 v ľadovci v oblasti Monte Rosa vo výške 4 291 m n. m. Radiokarbónové datovanie zaradilo tento nález približne do obdobia 4 600 rokov pred n. l., čo z neho robí výnimočný doklad prírodnej histórie vysokohorskeho prostredia. Záverečná prednáška bola venovaná záchrane svišťa vancouverského, jedného z najohrozenejších druhov svištov na svete; vďaka dlhodobému záchrannému programu sa jeho populácia zvýšila z menej ako 30 jedincov v roku 2003 na viac ako 400 jedincov na konci roka 2025. Veľkým prínosom pracovnej cesty bolo nadviazanie nových zahraničných spoluprác. Francúzsky kolega Christophe Bonenfant z Université Claude Bernard v Lyone ponúkol možnosť zúčastniť sa terénneho výskumu vo francúzskych Alpách počas odchytov svištov. Takýto materiál by bol pre pripravovaný štúdiu mimoriadne cenný, pretože vzorky trusu by pochádzali od konkrétnych jedincov so známym pohlavím,

vekom, sociálnym statusom a dátumom odberu. Podobná spolupráca bola predbežne dohodnutá aj s talianskym tímom Cateriny Ferrari z Gran Paradiso, ktorý realizuje dlhodobý výskum individuálne označených svištov.

Nové kontakty nadväzujú aj na existujúcu spoluprácu pri príprave kapitoly o svišťovi vrchovskom pre medzinárodnú edíciu **Handbook of the Mammals of Europe** vydavateľstva Springer. Na kapitole spolupracujú odborníci z viacerých krajín vrátane francúzskeho tímu Christophe Bonenfant, talianskych kolegov z Gran Paradiso pod vedením Cateriny Ferrari a Daniely C. Kalthoff zo Švédskeho múzea prírodnej histórie v Štokholme. Informácie o tatranskom poddruhu do kapitoly dopĺňa Zuzana Kompišová Ballová. Táto spolupráca vytvára priestor pre dokončenie knižnej kapitoly aj pre ďalšie porovnávacie štúdie medzi tatranskými a alpskými populáciami svištov.

Súčasťou pracovnej cesty bola aj návšteva terénnej stanice Orvieille, kde prebieha dlhodobý výskum svištov v Gran Paradiso. Účastníci konferencie mali možnosť oboznámiť sa s terénnou metodikou, spôsobom odchytov, pozorovaní a dlhodobého sledovania svištích rodín. Práve takéto kontakty sú dôležité pre ďalšie smerovanie výskumu na VÚVB, ktorý sa dlhodobo venuje vysokohorským ekosystémom Tatier.

Účasť na konferencii bola podporená z Fondu rektora Žilinskej univerzity v Žiline. Okrem prezentácie výsledkov výskumu VÚVB UNIZA v medzinárodnom prostredí priniesla aj konkrétne možnosti zahraničnej spolupráce, perspektívu spoločných publikácií a nové kontakty pre budúce projekty a študentské stáže. Výskum svišťa vrchovského tatranského tak môže vďaka týmto kontaktom získať širší európsky kontext a zároveň prispieť k zviditeľneniu Žilinskej univerzity v oblasti výskumu vysokohorských ekosystémov. ●

BEHAVIORÁLNA EKONÓMIA POMÁHA SPOZNÁVAŤ PREFERENCIE MLADÝCH ĽUDÍ

TEXT A FOTO **MARIÁN GOGOLA**, FPEDAS UNIZA

Katedra cestnej a mestskej dopravy Fakulty prevádzky a ekonomiky dopravy a spojov Žilinskej univerzity v Žiline spolupracuje s Univerzitou Mateja Bela v Banskej Bystrici, Univerzitou Komenského v Bratislave a Technickou univerzitou v Košiciach na riešení projektu APVV-22-0090 s názvom „Uplatnenie behaviorálnej ekonómie v mapovaní preferencií v oblastiach bývania, zamestnania a dopravnej politiky“.

Cieľom projektu je lepšie porozumieť tomu, ako mladí ľudia uvažujú o svojom budúcom bývaní, pracovnom uplatnení a každodennej mobilitě. Výskum sa nezameriava iba na ich deklarované názory, ale využíva aj princípy behaviorálnej ekonómie. Tie umožňujú sledovať, ako odpovede respondentov ovplyvňuje spôsob prezentovania informácií, kontext rozhodovania alebo rozdielne nastavenie modelových situácií.

Prvá etapa projektu bola venovaná teoretickej a metodologickej príprave. Riešiteľský kolektív analyzoval viac ako 2 000 vedeckých článkov z oblasti behaviorálnej ekonómie, verejnej politiky, bývania, trhu práce, dopravy a regionálneho rozvoja. V ďalšej etape sa uskutočnil experimentálny výskum na vybranej vzorke študentov vysokých a stredných škôl. Na čo sa projekt zameriava? V oblasti bývania skúma preferencie mladých ľudí týkajúce sa typu a lokality ich budúceho bývania, ako aj vzťah medzi miestom bývania a pracovným uplatnením. Predbežné testovanie ukázalo štatisticky významné rozdiely medzi niektorými experimentálnymi scenármi. Výsledky naznačujú, že odpovede respondentov môže ovplyvniť aj spôsob prezentovania informácií. V oblasti zamestnania sa skúmajú predstavy mladých ľudí o ich budúcej pracovnej dráhe, ochota

pracovať doma alebo v zahraničí, ako aj rozhodovanie medzi zamestnaním a podnikaním. V oblasti dopravy a mobility sa projekt sústreďuje na faktory ovplyvňujúce voľbu dopravného prostriedku. Skúma sa napríklad význam času cestovania, cestovných nákladov, možností parkovania, environmentálnych aspektov a zdieľania cesty. Získané poznatky môžu pomôcť lepšie nastaviť opatrenia podporujúce verejnú dopravu, chôdzu, cyklistiku a ďalšie formy udržateľnej mobility.

Výskum zároveň umožňuje porovnávať preferencie podľa veku, regiónu, typu sídla a ďalších charakteristík respondentov. Pozornosť sa venuje aj možným zmenám preferencií spôsobeným rozšírením práce z domu a práce na diaľku po pandémii COVID-19.

V dňoch 14. – 15. augusta 2026 sa vo Víglaši uskutočnilo pracovné stretnutie zástupcov riešiteľských kolektívov zapojených univerzít. Jeho účastníci zhodnotili doterajšie plnenie cieľov projektu a diskutovali o dokončení plánovaných výstupov, keďže projekt vstúpil do posledného roku riešenia.

Významnou ambíciou projektu je prepojiť vedecký výskum s potrebami miest a obcí. Riešiteľský tím preto spolupracuje so zástupcami samospráv a diskutuje s nimi o možnostiach využitia výsledkov pri tvorbe verejných politík.

V záverečnej fáze projektu sa pripravuje manuál s odporúčaniami pre samosprávy v oblasti bytovej politiky, zamestnanosti, dopravnej mobility a regionálneho rozvoja. Súčasťou výstupov budú aj infografiky a ďalšie popularizačné materiály, ktoré predstavujú hlavné výsledky projektu zrozumiteľnou formou odbornej i širokej verejnosti. ●

ŽENY VO VEDE – ZVEDAVÉ DEBATY

TEXT **KAROLÍNA BREZÁNIOVÁ, ALENA NOVÁK SEDLÁČKOVÁ**, FPEDAS UNIZA FOTO **ARCHÍV FPEDAS**

Dňa 30. septembra 2026 sa v priestoroch Hornonitrianskej knižnice v Prievidzi uskutočnilo popularizačno-vedecké podujatie Zvedavé debaty – Ženy vo vede, ktoré organizuje Centrum vedecko-technických informácií SR v rámci svojich aktivít zameraných na približovanie vedeckej práce širokej verejnosti. Jednou z diskutujúcich bola aj prof. Ing. JUDr. Alena Novák Sedláčková, PhD. z Katedry leteckej dopravy Fakulty prevádzky a ekonomiky dopravy a spojov UNIZA.

Podujatie vytvorilo priestor na diskusiu o aktuálnych vedeckých témach, technologickom pokroku, a zároveň o postavení žien vo vedeckom prostredí. Spolu s ďalšími odborníčkami sa prof. Novák Sedláčková venovala otázkam súvisiacim s rozvojom civilného letectva a vplyvom nových technológií na jeho ďalšie smerovanie.

Diskusia zároveň poukázala na to, že technologické inovácie v civilnom letectve prinášajú nielen nové možnosti, ale aj potrebu reagovať na prevádzkové, ekonomické a legislatívne výzvy. Diskusie sa zúčastnili aj Ing. Eva Tvrďá, PhD., odborníčka na reprodukčnú biológiu a biotechnológie pôsobiaca na Estónskej univerzite prírodných vied a Ing. Melina Korčok, PhD., výskumníčka zo Slovenskej poľnohospodárskej univerzity v Nitre, ktorá sa venuje vývoju funkčných potravín.

Zvedavé debaty – Ženy vo vede zároveň otvorili širšiu tému vedeckej kariéry žien, ich skúseností a možností uplatnenia vo vedeckom a akademickom prostredí, ako aj nediskriminácie

na základe pohlavia. Cieľom bolo poukázať na súčasné postavenie žien v spoločnosti a akým spôsobom boli a sú v rámci svojej kariéry ovplyvňované aj rodovou rovnosťou. Cieľom projektu je prostredníctvom osobných príbehov a odborných diskusií podporovať záujem o vedeckú prácu a poukazovať na rôznorodosť oblastí, v ktorých ženy pôsobia ako odborníčky. Účasť prof. Novák Sedláčkovej na podujatí predstavuje zároveň príležitosť na prezentáciu odborného a vedeckého potenciálu katedry, fakulty, ale aj celej univerzity v oblasti výskumu a vzdelávania v leteckej doprave. ●

SUMMER SCHOOL BARRIER-FREE PUBLIC TRANSPORT

TEXT KAROLÍNA BREZÁŇIOVÁ, ALENA NOVÁK SEDLÁČKOVÁ, FPEDAS UNIZA

FOTO ARCHÍV FPEDAS UNIZA

Fakulta prevádzky a ekonomiky dopravy a spojov UNIZA spoluorganizovala v dňoch 29. júna až 3. júla 2026 medzinárodnú letnú školu Barrier-Free Public Transport, zameranú na problematiku prístupnosti a inklúzie vo verejnej doprave a na rozvoj cezhraničnej spolupráce. Na podujatí sa zúčastnilo 31 študentov z 15 krajín, pričom program bol realizovaný v rámci programu Erasmus+ Blended Intensive Programme.

Hlavným odborným cieľom letnej školy bolo priblížiť účastníkom problematiku bezbariérovej mobility v širších súvislostiach a poukázať na nutnosť zohľadňovania rozdielnych potrieb cestujúcich pri plánovaní, organizácii a prevádzke dopravných systémov. Dôraz bol kladený na prepájanie teoretických poznatkov s praktickou skúsenosťou a na identifikáciu bariér, ktoré môžu obmedzovať dostupnosť verejnej dopravy pre osoby so zdravotným znevýhodnením.

Program doplnili odborné prednášky či exkurzie do Dopravného podniku mesta Žilina, na Letisko Žilina, do dopravných laboratórií Žilinskej univerzity v Žiline – na Katedre leteckej dopravy a Katedre železničnej dopravy, ako aj cezhraničný

vlakový výjazd do Ostravy, kde študenti absolvovali exkurziu v Dopravnom podniku Ostrava. Ukážky priestorového plánovania mesta Ostrava v praxi zabezpečil Městský ateliér prostorového plánování a architektury (MAPPA) pri Magistráte mesta Ostrava.

Medzinárodný charakter letnej školy vytvoril priestor pre výmenu skúseností a poznatkov medzi študentmi z rôznych krajín, ako napríklad Vietnam, Bangladéš, Holandsko, Taliansko, Švajčiarsko, Rakúsko, Nemecko, Francúzsko a samozrejme aj Slovensko.

Na konci týždňa si účastníci prevzali certifikáty o absolvovaní letnej školy z rúk dekana FPEDAS prof. Ing. Miloša Poliaka, PhD. Na odbornej a organizačnej príprave sa za fakultu podieľali prof. Ing. JUDr. Alena Novák Sedláčková, PhD., Ing. Vladimír Šalaga, PhD., Ing. Milan Dedík, PhD. a doc. Ing. Vladislav Zitrický, PhD.

Letná škola vznikla v spolupráci s Austrian Association Supporting the Blind and Visually Impaired, WU Vienna a European Platform of Transport Sciences (EPTS). ●

SPOLUPRÁCA FPEDAS A ŽSK PRINÁŠA ĎALŠIE ÚSPEŠNÉ PROJEKTY

TEXT EVA NEDELIÁKOVÁ, FPEDAS UNIZA FOTO ARCHÍV FPEDAS UNIZA

Intenzívna spolupráca Fakulty prevádzky a ekonomiky dopravy a spojov a Žilinského samosprávneho kraja pokračuje aj naďalej prostredníctvom spoločných projektov, do ktorých sa aktívne zapájajú doktorandi fakulty a žiaci stredných škôl v pôsobnosti Žilinského samosprávneho kraja.

Dňa 8. júna 2026 sme na pôde fakulty privítali 120 stredoškolákov spolu s riaditeľmi a pedagógmi zo stredných škôl. V októbri 2025 doktorandi začali viesť projekty so 46 žiakmi, ktorí počas slávnostného podujatia predstavili výsledky svojej dlhodobej práce prostredníctvom zaujímavých a kvalitne pripravených prezentácií.

Riešené témy pokrývali široké spektrum aktuálnych odborných problémov a výziev. Projekty preukázali vysokú odbornú úroveň a schopnosť doktorandov viesť náročný výskumný proces, efektívne odovzdávať svoje poznatky stredoškólakom a spoločne s nimi hľadať inovatívne riešenia. Každý projekt pritom vychádzal z vlastnej výskumnej činnosti doktorandov, čím získal autentický vedecký a praktický rozmer. Vybrané témy sa týkali tejto problematiky: „Analýza dopravného správania žiakov stredných škôl“, „Digitálne nástroje a technologický stres v živote stredoškolákov“, „Faktory ovplyvňujúce spoľahlivosť železničnej dopravy“, „Vplyv moderných bezpečnostných technológií na zníženie dopravných nehôd“, „Meranie kvality dopravných služieb pomocou výkonnostných ukazovateľov“.

Význam podujatia svojou osobnou účasťou podporili aj pani riaditeľka odboru školstva a športu Žilinského samosprávneho kraja Mgr. Miroslava Abrmanová a pani Ing. Bibiána Jančíová, ktorá je jednou z hlavných nositeľiek tejto myšlienky.

„Veľmi si vážim aktívny prístup študentov stredných škôl, ich ochotu zapájať sa do diskusií a záujem o problematiku dopravy, logistiky a ďalších odborných oblastí. Spoločná práca nám ukázala, že prepájanie stredoškolského a vysokoškolského prostredia má veľký význam nielen pre rozvoj vedomostí

a zručností, ale aj pre budovanie motivácie mladých ľudí pokračovať v štúdiu a profesijnom raste. Verím, že nadviazané kontakty a získané skúsenosti budú prínosom pre všetkých, a že podobná spolupráca bude pokračovať aj v budúcnosti. Ďakujem za veľkú podporu zo strany Žilinského samosprávneho kraja. Stretnutie opäť potvrdilo, že prepojenie vysokoškolského a stredoškolského prostredia vytvára priestor pre rozvoj talentu, kreativity a odborných kompetencií mladých ľudí,“ zdôraznila doc. Eva Nedeliaková, manažérka kvality FPEDAS a hlavná organizátorka tohto projektu.

K priebehu a prínosom projektu sa vyjadrili aj doktorandi fakulty PEDAS Ing. Michal Šmajda a Ing. Dominik Krčmár, ktorí žiakov počas riešenia projektov odborne viedli: „Spolupráca medzi doktorandmi a žiakmi stredných škôl bola pre všetkých zúčastnených veľmi prínosnou skúsenosťou. Počas spoločných aktivít sme mali možnosť odovzdávať svoje odborné vedomosti a skúsenosti z vysokoškolského prostredia, pričom stredoškoláci nás zároveň obohatili svojim nadšením, kreativitou a novými pohľadmi na riešené témy. Vzájomná komunikácia prebiehala v priateľskej atmosfére, ktorá podporovala otvorenú diskusiu, tímovú spoluprácu a rozvoj nových nápadov.“ ●

KONFERENCIA OSSCONF 2026 NA FRI UNIZA

TEXT NIKA KVAŠŠAYOVÁ, FRI UNIZA

Otvorený softvér prešiel za štrnásť rokov pozoruhodnú cestu. Posunul sa od slobodných operačných systémov a nástrojov na vývoj softvéru, kvalitnú sadzbu textov alebo štatistické výpočty k oblastiam, ako sú umelá inteligencia, kvantové počítače, kybernetická bezpečnosť a otvorené dáta. Jeho význam pritom stále rastie a dnes ho nájdeme v školách a na univerzitách, v úradoch a vo verejnej správe, vo výskumných laboratóriách i v superpočítačových centrách, ba dokonca aj v prvom fyzickom univerzitnom kvantovom počítači na Slovensku.

Presne túto cestu odzrkadlil aj 14. ročník OSSConf, ktorý sa konal 1. – 3. júla 2026. Hlavným organizátorom konferencie je Fakulta riadenia a informatiky Žilinskej univerzity v Žiline. Aktuálny ročník sa niesol v znamení hlavnej témy – umelej inteligencie – a prepojal viac ako 130 nadšencov – učiteľov, študentov, výskumníkov a vývojárov zo Slovenska, Česka a ďalších krajín, ktorí si počas troch dní vymieňali skúsenosti a inšpiráciu.

Prečo konferencia existuje a čo prináša spoločnosti

Cieľom OSSConf je predovšetkým neformálne stretnutie priaznivcov otvoreného softvéru a otvorených technológií. Ľudia sem prichádzajú, aby sa nielen vedecky, ale aj priateľsky porozprávali o tom, čo nové vo svete otvorených technológií objavili, aké problémy sa im podarilo vyriešiť a ako s týmito nástrojmi pracovať tak, aby slúžili čo najdlhšie a čo najširšiemu okruhu ľudí. A práve v tom je konferencia cenná aj pre celú spoločnosť: otvorený softvér je dostupný komukoľvek, bez licenčných poplatkov a bez zbytočnej závislosti od jediného dodávateľa. Školy, výskumníci, úrady aj neziskové organizácie tak môžu pracovať transparentnejšie, hospodárnejšie a slobodnejšie – a konferencia im pomáha navzájom sa inšpirovať a učiť sa jeden od druhého.

Okruhy konferencie – a čo dobré prinášajú

Program sa členil do niekoľkých tematických okruhov. Každý z nich má svoj vlastný zmysel a svojím spôsobom sa dotýka bežného života. TeX, R a ich priatelia: Táto sekcia patrí nástrojom na kvalitnú sadzbu textov a na spracovanie údajov. Open AI: Okruh venovaný umelej inteligencii bol tento rok azda najživší. OSS vo vzdelávaní: Že sa kvalitné vzdelávanie dá postaviť na voľne dostupných nástrojoch, dokazovala celá

séria prednášok. Open Hardware & Kyberbezpečnosť: Kybernetická bezpečnosť patrila k témam, ktoré rezonovali najviac. Vývoj OSS: Priestor dostali aj samotní tvorcovia otvoreného softvéru. Open GIS & Open Data: Otvorené dáta a mapy majú medzi ľuďmi možno najhmataateľnejší dosah.

Ambícia siahajúca k Nobelovým cenám

Organizátor Pavel Stríž oslovil aj svetové kapacity vedy a informatiky – a podarilo sa mu získať pre konferenciu srdečné pozdravy a želania úspechu. Svoje prania zaslali nositeľ Nobelovej ceny za fyziku z roku 2020, Reinhard Genzel, a legendy informatiky Ken Thompson, Brian Kernighan či Bjørne Stroustrup. Ambíciou organizátorov je do budúcnosti privítať nositeľov Nobelových cien priamo v Žiline.

Plány na rok 2027 a pozvánka

Organizátori chcú zachovať OSSConf ako živú komunikačnú platformu v Žiline aj naďalej. Už teraz sa tešíme na 15. ročník, ktorý sa uskutoční 30. 6. – 2. 7. 2027, na ktorom ste všetci srdečne vítaní. Motto zostáva rovnaké: zbaľte si notebook a prídte do Žiliny.

Hlavným organizátorom konferencie je Fakulta riadenia a informatiky Žilinskej univerzity v Žiline. ●

DMSRE35

TEXT A FOTO LENKA MARKOVIČOVÁ, SJF UNIZA

V Jasnej v Nízkych Tatrách sa od 7. do 11. septembra 2026 konal už 35. ročník tradičného seminára DMSRE35 (Development of Materials Science in Research and Education). Toto podujatie už od roku 1990 spája odborníkov, výskum-

níkov a učiteľov, ktorí sa venujú materiálovým vedám a ich výučbe.

Program bol pestrý – hovorilo sa o materiálom inžinierstve, chémii, fyzike pevných látok aj o moderných technológiách výroby a spracovania materiálov. Veľká pozornosť sa venovala aj tomu, ako materiálové vedy lepšie učiť na vysokých školách a ako prepojiť akademický výskum s reálnou praxou.

Účastníci zo Slovenska, Česka aj ďalších krajín získali príležitosť predstaviť svoje výsledky, vymeniť si skúsenosti a nadviazať novú spoluprácu. Odborné prednášky a prezentácie ukázali najnovšie trendy vo výskume a v skúmaní vlastností materiálov.

Priestor na výmenu odborných skúseností a diskusie však nebol len v prednáškových sálach. Účastníci v nich pokračovali aj v neformálnejšom duchu počas spoločenského večera, ktorý svojím vystúpením spestrila folklórna skupina Vrbové prútie.

Seminár DMSRE35 tak znova ukázal, aké dôležité je, aby akademické pracoviská spolupracovali, objavovali nové smery výskumu a neustále posúvali kvalitu výučby dopredu. ●

UNIZA DISKUTOVALA V IBM RESEARCH V NEW YORKU O KVANTOVÝCH TECHNOLOGIÁCH

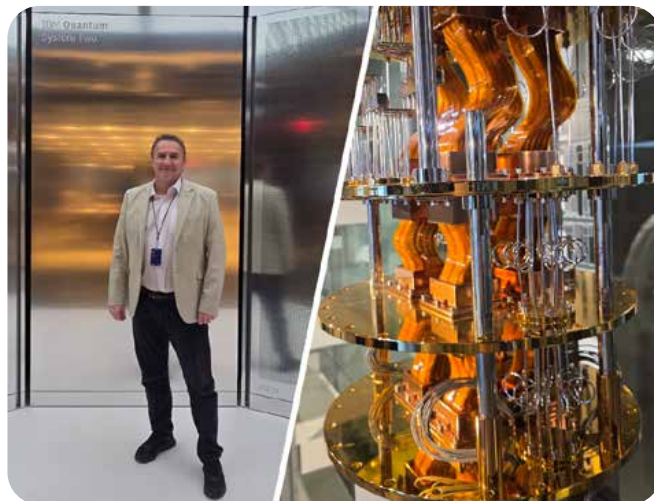
TEXT NIKA KVAŠŠAYOVÁ, FRI UNIZA FOTO ARCHÍV FRI UNIZA

Zástupcovia Slovenskej republiky, Českej republiky a spoločnosti IBM sa 18. augusta 2026 stretli vo výskumnom centre IBM Thomas J. Watson v New Yorku, kde spoločnosť IBM vyvíja svoje kvantové počítače. Predmetom diskusie boli kvantové výpočty, umelá inteligencia a postkvantová kryptografia, ako aj možnosti prípravy budúcich odborníkov na tieto technológie. Žilinskú univerzitu v Žiline (UNIZA) zastupoval prof. Ing. Emil Kršák, PhD., dekan Fakulty riadenia a informatiky.

Odborníci z IBM Research na stretnutí predstavili aktuálny stav vývoja, technologickú roadmapu kvantových počítačov a prvé podnikové prípady použitia. Súčasťou programu bola prehliadka výskumného strediska. Za Slovenskú republiku sa zúčastnilo viacero inštitúcií vrátane univerzít.

„Kvantovú informatiku pokladám za technológiu budúcnosti a som veľmi rád, že sa v nej Žilinská univerzita a naša fakulta výrazne angažuje. Máme prvý akademický desktopový kvantový počítač na Slovensku a v tomto akademickom roku spúšťame nové zameranie kvantová informatika,“ uviedol dekan fakulty prof. Ing. Emil Kršák, PhD.

Žilinská univerzita v Žiline reaguje na rastúci dopyt po odborníkoch v oblasti kvantových technológií rozšírením ponuky štúdií. V inžinierskom študijnom programe aplikovaná informatika na Fakulte riadenia a informatiky pribúdajú predmety matematické základy kvantovej informatiky a úvod do kvantovej informatiky, ktoré sa začnú vyučovať v letnom semestri akademického roka 2026/2027. Nadväzujúci predmet kvantové algoritmy bude otvorený v zimnom semestri akademického roka 2027/2028. Výučba bude prebiehať aj na desktopovom kvantovom počítači, prvom akademickom zariadení tohto typu na Slovensku.

Účasť na diskusii v IBM Research potvrdzuje postavenie Žilinskej univerzity ako inštitúcie, ktorá aktívne vstupuje do medzinárodného dialógu o technológiách so zásadným dopadom na informatiku, priemysel a kybernetickú bezpečnosť.

Za prípravu a pozvanie na stretnutie univerzita ďakuje Ivanovi Dobošovi zo spoločnosti Aricoma a Fridrichovi Matejkovi zo spoločnosti IBM. ●

TRETÍ MEDZINÁRODNÝ WORKSHOP EWALD

TEXT A FOTO JÁN RABČAN, FRI UNIZA

Degradácia pôdy je najväčšou environmentálnou výzvou súčasnosti, ktorá ovplyvňuje ekosystémy, poľnohospodárstvo a ľudskú prosperitu. Zhoršovaná prírodnými katastrofami a dezertifikáciou môže predstavovať významné riziká a viesť k sociálno-ekonomickým napätiam. Informačné technológie patria medzi najslubnejšie nástroje na monitorovanie a zmierňovanie týchto vplyvov.

V tomto kontexte zorganizovali zástupcovia Žilinskej univerzity v spolupráci s kolegami z Cadi Ayyad University (Maroko), výskumného podniku ECOMM a Vedeckého centra pre kozmický výskum Zeme (Ukrajina) tretí medzinárodný workshop o pozorovaní Zeme pre včasné varovanie pred degradáciou pôdy na európskej hranici (EWALD). Workshop EWALD sa uskutočnil 8. júna 2026 a zúčastnilo sa ho takmer 20 účastníkov.

Medzinárodný workshop o EWALD je organizovaný s podporou rovnomeného projektu, ktorý získal finančné prostriedky z Rámcového programu Európskej únie pre výskum a inovácie Horizont Európa (2021 – 2027) na základe grantovej zmluvy č. ID 101086250. Workshop tiež nadväzuje na myšlienky a výsledky projektu „Vývoj nového prístupu k analýze spoľahlivosti a hodnoteniu rizík na základe umelej inteligencie“ (reg. č. APVV-23-0033), financovaného Agentúrou na podporu výskumu a vývoja Slovenskej republiky.

Tento workshop EWALD poskytol priestor na diskusiu o aktuálnych trendoch v systémoch včasného varovania, reakciách na degradáciu pôdy a o inovatívnych geoinformačných rámcoch a riešeniach.

Ďalším kľúčovým cieľom workshopu bolo zlepšiť prezentačné zručnosti mladých výskumníkov a pomôcť im nadviazať a rozšíriť medzinárodné kontakty a spoluprácu s potenciálnymi zahraničnými školiteľmi. Veríme, že workshop bol prínosný pri budovaní a rozširovaní medzinárodných sietí a pri vytváraní príležitostí na spoluprácu pre začínajúcich výskumníkov.

Výsledky projektu EWALD boli počas workshopu prezentované a mladí výskumníci predniesli prednášky o svojom prebiehajúcom výskume. Sme presvedčení, že tento workshop bude užitočný pri budovaní a rozširovaní medzinárodnej spolupráce.

Veríme, že účasť na workshope EWALD zvýšila potenciál mladých výskumníkov z univerzít a organizácií v EÚ, Maroku a na Ukrajine. Plánujeme v organizovaní tohto workshopu pokračovať aj v budúcnosti. ●

LETNÁ ŠKOLA V TAIPEI OČAMI LEKTORA

TEXT A FOTO ŠTEFAN BORIK, FEIT UNIZA

Taiwan je ostrov rozlohou menší ako Slovensko, no s viac ako štvornásobným počtom obyvateľov. Práve tu, v jeho hlavnom meste Taipei, sa v júli konala letná škola organizovaná renomovanou inštitúciou – Academia Sinica, ktorá zhromažďuje a spája veľmi šikovných ľudí nielen z Ázie, ale aj z celého sveta.

Spomínam si na jeden zimný decembrový večer minulého roku, keď otváram svoju mailovú schránku a vidím správu od prof. Hau-Tieng Wua, matematika z Courant Institute of Mathematics na New York University, New York City, ktorého poznám a spolupracujem s ním, už od môjho vedecko-výskumného pobytu na Yale University v roku 2024. Prof. Wu v tíme voláme HT, tak si dovoľm túto skratku zaviesť aj v tomto článku. V tomto e-maile dostávam od neho pozvánku ujať sa úlohy lektora na jeho letnej škole. Mojou úlohou biomedicínskeho inžiniera bude vytvoriť most medzi matematikou,

inžinieri a lekári z celého sveta. V spoločnej kancelárii sedím s kolegami z UCSF, manželskou vedeckou dvojicou Stevenom Altschulerom a Lani Wu. Obaja pôvodne vyštudovali matematiku, pôsobili na Princeton, neskôr odišli do Microsoft Research a následne prešli cez biotechnológie až k experimentálnej biológii. Počas prestávok diskutujeme o všetkom možnom i nemožnom. Letná škola teda nie je len priestor na odovzdávanie vedomostí, ale aj zdroj inšpirácie pri rozhovorech s veľmi zaujímavými ľuďmi. Medzi ďalšími pozvanými lektormi sú výskumníci a experti aj z Duke, Brown, UCSD, NYU a ďalší. Spoločne organizujeme odborné „divadelné“ predstavenie pre tiež celkom heterogénnu skupinu približne 50 študentov z celého sveta, ktorí prešli prísny výberový proces ešte pred začiatkom letnej školy. Naším cieľom nebolo len odovzdať vedomosti, ale aj inšpirovať mladé talenty a skúsiť v nich vzbudiť túžbu po poznaní a takto prispieť k formovaniu novej generácie mladých vedcov.

technikou a medicínou.

O pár mesiacov koncom júna už sedím v lietadle na linke VIE-TPE. Nasledujúci deň už sedíme s HT-ym v tajpejskej dim-sum reštaurácii a diskutujeme o tom, čo nás čaká počas letnej školy, na ktorú som si pripravil sériu piatich dvojhodinových prednášok od všeobecného využitia vlnových procesov v medicíne, cez základy hemodynamiky, fotopletyzmo-graphie, fotopletyzmo-graphického zobrazovania, ktoré využíva kamerové dáta na sledovanie dynamiky prekrvenia kožnej mikrocirkulácie, až k pokročilému spracovaniu biomedicínskych signálov. Tieto prednášky dopĺňam tromi praktickými ukázkami pre prácu s kamerou a získaním informácií o vitálnych parametroch, akým je napr. srdcová frekvencia detegovaná z tváre vyšetřovaného subjektu úplne bezkontaktné, len pomocou kamery laptopu.

HT skoncipoval program letnej školy naozaj interdisciplinárne. Stretávame sa tu lektori z rôznych oblastí – matematici,

K zahraničným pracovným cestám samozrejme patrí aj spoznávanie krajiny a jej kultúry. Pracovný program bol od pondelka do soboty, pričom nedeľa bola dňom oddychu a spoznávanie mesta Taipei a jeho okolia. Výzvou pre potulky po okolí bolo taiwanské leto, keď sa teplota pohybuje niekde okolo 35 stupňov a sprevádza ju „príjemná“ relatívna vlhkosť vzduchu atakujúca 90 %, ktorá dá človeku pocit pobytu v skleníku. Preto povinnou výbavou na potulkách je dáždnik s UV filtrom slúžiaci aj ako slnečník a dostatok vody. Taipei je moderné veľkomesto, kde človek nájde napr. budovu Taipei 101, ktorá patrí k vizuálnym dominantám mesta. Leží v kotline obklopenej horami presahujúcimi výšku 1000 metrov nad morom, ktoré sú príjemným spestrením nielen pre turistov, ale aj pre domácich, ktorí tam veľmi radi trávia čas v podnebí s o niekoľko stupňov nižšou teplotou a čerstvým vzduchom. Mne sa podarilo navštíviť pohorie Yangmingshan, ktorá je sopečnou oblasťou. Bolo veľmi zaujímavé pozorovať sírové prieduchy v kombinácii s nekonečným nízkym bambusovým porastom. Z Taiwanu sa teda vraciam plný inšpirácie, s novými kontaktmi a elánom do ďalšej tvorivej práce v oblasti neinvazívnej kardiovaskulárnej diagnostiky. Už sa teším na ďalšiu spoluprácu s týmto okruhom ľudí, ktorej výsledky práce by mali mať vplyv na našu spoločnosť, verím, že už v najbližšom časovom období. ●

KONFERENCIA CPEE2026

TEXT A FOTO MILAN SMETANA, LADISLAV JANOUŠEK, FEIT UNIZA

V dňoch 8. až 11. septembra 2026 sa v Chate Pieniny uskutočnil 27. ročník medzinárodnej vedeckej konferencie CPEE2026 – The 27th International Conference „Computational Problems of Electrical Engineering” – orientovanej na problematiku analytických a numerických výpočtov elektromagnetického poľa, elektrických obvodov a združených multifyzikálnych problémov. Konferenciu organizovali pracovníci Katedry teoretickej elektrotechniky a biomedicínskeho inžinierstva, Fakulty elektrotechniky a informačných technológií UNIZA, ktorí sa uvedeným okruhom dlhodobo venujú v rámci svojich vedecko-výskumných a pedagogických aktivít. Konferencia bola technicky sponzorovaná Československou sekciou IEEE.

Vedecká konferencia CPEE poskytuje účastníkom medzinárodnú platformu pre prezentácie najnovších výsledkov výskumu a diskusiu o stave a perspektívach výpočtových metódik v rôznych oblastiach elektrotechniky a združených multifyzikálnych problémov. Fórum je organizované s ročnou periodicitou už od roku 1999 a má putovný charakter. Jeho vznik iniciovali viaceré univerzity z Poľska a Ukrajiny, hlavne Technická univerzita vo Varšave (Warsaw University of Technology) a Technická národná univerzita v L'vove (Lviv Polytechnic National University). Neskôr, v roku 2010, sa k hostiteľským krajinám pridala Česká republika a 15. ročník bol po prvýkrát organizovaný na Slovensku v roku 2014. Slávnostné otvorenie konferencie CPEE2026 sa konalo 9. 9. 2026 o 9.00 za účasti čelných predstaviteľov Programového výboru tejto konferencie a bolo umocnené pozitívnymi emóciami z osobných stretnutí. Úvodný blok konferencie bol naplnený dvoma exce-

lentnými pozvanými prednáškami: prof. Dr. Ing. Dr. h. c. Vladimír Blazek – Photo-plethysmography Imaging in unobtrusive cardio-vascular function monitoring: Historical remarks, selected results and new horizons; Dr. Paul Blazek – The Innovator Mindset: From research ideas to viable business models. Počas troch dní bolo prezentovaných 54 vedeckých príspevkov kolegov zo šiestich krajín: Poľska, Českej republiky, Ukrajiny, Japonska, Mongolska a Slovenska. Účastníci referovali o najnovších výsledkoch svojho výskumu v rámci troch ústnych a troch posterových sekcií, ktoré boli zamerané na nové smery v optimalizácii elektrotechnických zariadení, pokročilé metódy numerického modelovania elektromagnetického poľa a združených multifyzikálnych problémov, vývoj nových prístupov a metód pre riešenie špecifických problémov v biomedicínskom inžinierstve, mechatronike, spracovaní signálov a v silnoprúdových aplikáciách. Boli tiež prerokované otázky moderného prístupu vo vzdelávaní v oblasti elektrotechniky a ďalších príbuzných disciplín.

Na horizontálnej úrovni sa diskutovalo o rôznych aspektoch umelej inteligencie. Vedecké rokovania a diskusie umocňovala nádherná prírodná scenéria Pienin a príjemné jesenné počasie. Kultúrny program, ktorého súčasťou bola návšteva kláštora kartuziánov v Červenom Kláštore a splav rieky Dunajec na pltiach, náležite spestril harmonogram podujatia. Vybrané prezentované príspevky budú po recenznom procese zaradené do zborníka publikovaného na IEEE Xplore Digital Library. Konferencia bola po organizačnej stránke pripravená na vynikajúcej úrovni a časovo náročné úsilie Organizačného výboru sa počas štyroch dní transformovalo do úspešného podujatia. Účastníci ocenili vysokú kvalitu odbornej a organizačnej stránky 27. ročníka medzinárodnej vedeckej konferencie CPEE2026. Úprimne ďakujeme všetkým členom Organizačného výboru a zamestnancom Chaty Pieniny, ktorí svojou snahou prispeli k úspechu a pomohli aj touto cestou zviditeľniť našu fakultu a univerzitu v medzinárodnom priestore. ●

STRETNUTIE KATEDIER AUTOMATIZÁCIE, KYBERNETIKY, UMELEJ INTELIGENCIE A INFORMATIKY

TEXT A FOTO FEIT UNIZA

Katedra riadiacich a informačných systémov Fakulty elektrotechniky a informačných technológií Žilinskej univerzity v Žiline v dňoch 2. – 4. septembra 2026 zorganizovala a hostila Stretnutie katedier automatizácie, kybernetiky, umelej inteligencie a informatiky 2026. Podujatie bolo každoročným výročným stretnutím zástupcov katedier a ústavov českých a slovenských technických univerzít pôsobiach v oblasti automatizácie, kybernetiky, robotiky, umelej inteligencie a informatiky. Organizácia tradične rotovala medzi jednotlivými pracoviskami a tento rok pripadla Žilinskej univerzite v Žiline. Stretnutie poskytlo významnú platformu pre odbornú diskusiu, koordináciu vývoja odborov a prehľbovanie spolupráce medzi akademickými pracoviskami.

Hlavné prínosy podujatia: Zdieľanie know-how – účastníci si vymenili skúsenosti z výučby, predstavili moderné pedagogické prístupy a informovali o aktuálnom stave pracovísk. Výskum a prax – prezentovali sa aktuálne pro-

jekty, výskumné aktivity a dosiahnuté výsledky jednotlivých univerzít. Zvyšovanie kvality vzdelávania – diskutovalo sa o trendoch, potrebách pri inovovaní študijných programov a o prepojení štúdia s praxou. Networking a spolupráca – podujatie vytvorilo priestor na odborné debaty, nadväzovanie kontaktov a plánovanie spoločných projektov.

Stretnutie sa prioritne zameralo na pracoviská z fakúlt orientovaných na kybernetiku, automatizáciu, robotiku, informačné technológie a umelú inteligenciu.

Odborný program zahŕňal prezentácie zástupcov českých a slovenských technických univerzít, diskusie o výučbe, výskume a smerovaní odborov, ako aj predstavenie aktuálnych projektov a technologických riešení. Súčasťou programu boli exkurzia do spoločnosti Continental alebo individuálna turistika v okolí Žiliny, stretnutie vedúcich delegácií SKKAUII 2026, zamerané na koordináciu spoločných aktivít a diskusiu o ďalšom smerovaní platformy, Ready

for Conti – prepojenie štúdia a praxe, kde sa predstavili modely spolupráce priemyslu a univerzity, UAMTbot/FEKTbot – prezentácia robota postaveného na mikrokontroléri Raspberry Pi Pico, Lipa Coaching & Consulting – odborný blok Talenty generácie Z a ako na nich, Poradenské a kariérne centrum UNIZA – psychologický pohľad na prácu s generáciou Z.

Popri odbornom programe prebiehal aj spoločenský rámec podujatia, ktorý podporil neformálne diskusie, výmenu skúseností a nadväzovanie nových kontaktov.

Stretnutie katedier automatizácie, kybernetiky, umelej inteligencie a informatiky 2026 prinieslo jedinečnú príležitosť na prepojenie odborníkov z akademického prostredia, zdieľanie poznatkov a posilnenie spolupráce medzi českými a slovenskými technickými univerzitami. Žilinská univerzita v Žiline úspešne hostila toto významné podujatie a prispela k diskusii o budúcnosti technických odborov. ●

ŽILINSKÁ DETSKÁ UNIVERZITA 2026

TEXT PETER HOCKICKO, FEIT UNIZA

V dňoch 6. – 10. 7. 2026 sa uskutočnil 22. ročník Žilinskej detskej univerzity. Na ŽDU 2026 sa prihlásilo 113 detí, absolvovalo ju 113 detí (66 v kurze Bakalárik, 47 v kurze Inžinierik).

Týždňový program detí na ŽDU v čase od 8.00 do 16.00 hod. vyplňali v doobedňajšom čase prednášky (celkovo 15 prednášok pre „bakalárikov“ a 14 pre „inžinierikov“), po obede deti absolvovali cvičenia v laboratóriách UNIZA (8 cvičení pre „bakalárikov“ a 6 pre „inžinierikov“).

Celkovo bolo pre 5 skupín detí (3 skupiny „bakalárikov“ a 2 „inžinierikov“) odučených 72 hodín prednášok (44 hodín prednášok pre bakalárikov, 28 pre inžinierikov) a 30 hodín cvičení (22 hodín cvičení pre bakalárikov, 8 pre inžinierikov), 2 hodiny diplomového seminára, 2 hodiny trvali obhajoby diplomových prác inžinierikov, dohromady 106 vyučovacích hodín. Prednášku „Zvuky a hluky“ si pre našich bakalárikov pripravili kolegovia z Katedry fyziky, elektrotechniky a aplikovanej mechaniky

z Drevárskej fakulty TU Zvolen. Kolegyne zo Záchrannej zdravotnej služby z Bratislavy prišli porozprávať o prvej pomoci pre najmenších. Inžinierikovia si vyskúšali použitie hasiaceho prístroja pri hasení ohňa a navštívili letisko Žilina v Dolnom Hričove.

Na ŽDU 2026 spolupracovalo v rámci prednášok a cvičení 41 pedagógov, 5 doktorandov a pripravovalo ju 5 administratívno-technických pracovníkov, deti sprevádzalo 10 študentov. Od roku 2005 do 2026 sa danej aktivity zúčastnilo 2730 detí. Fotografie zo ŽDU 2026 sú zverejnené na FB ŽDU.

Na slávnostnom otvorení s príhovorom vystúpil za UNIZA rektor prof. Ing. Branislav Hadzima, PhD. Na slávnostnej promócii rektor UNIZA spomenul, že myšlienka ŽDU vznikla na Fakulte elektrotechniky a informačných technológií Žilinskej univerzity v Žiline pred 22 rokmi. Zúčastnili sa jej už tisíce študentov a stovky učiteľov zo všetkých fakúlt a tvorivých pracovísk Žilinskej univerzity v Žiline, ale aj spoločností mimo

univerzity. Mnohí z tých študentov, ktorí boli bakalárkami a inžinierkami v uplynulých dvoch desaťročiach, sú už dnes experti vo svojej oblasti. Za mesto Žilina sa deťom prihovril pán primátor Mgr. Peter Fiabáne.

Na záver by sme sa radi poďakovali partnerom, ktorí nám finančne vypo-mohli s touto aktivitou, a to fakultám a rektorátu UNIZA, zvlášť FEIT UNIZA, mestu Žilina, firmám A2B, Ekono-print, Albi, Národnej diaľničnej spoločnosti a SLSP za ich finančnú a materiálnu pomoc, bez ktorej by nebolo možné zorganizovať túto aktivitu. Taktiež ďakujeme partnerom z firiem Schaeffler a Onsemi, ktoré sa aktívne zapojili do vzdelávacieho procesu. Ďakujeme taktiež všetkým pedagógom a študentom z UNIZA, ktorí si našli čas a svojimi zaujímavými prednáškami a cvičeniami spestrili deťom ich prázdninový čas. ●

KONFERENCIA INVENT 2026

SPOJENIE PRÍRODY A MODERNÝCH TECHNOLOGIÍ

TEXT A FOTO LUBOSLAV DULINA, SJF UNIZA

V dňoch 17. až 19. júna 2026 sa v Grand Hoteli Bellevue v Hornom Smokovci vo Vysokých Tatrách uskutočnil už 21. ročník medzinárodnej vedeckej konferencie InvEnt. Tento rok bola konferencia organizovaná Katedrou priemyselného inžinierstva na Strojníckej fakulte Žilinskej univerzity v Žiline v spolupráci s Katedrou Inžinierii produkcie na Uniwersytete Bielsko Bialskim a Katedrou priemyselného inžinierstva a manažmentu na Materiálovo technologickej fakulte Slovenskej technickej univerzity v Bratislave so sídlom v Trnave. Konferencia bola zameraná na najnovšie trendy v oblasti priemyselného inžinierstva s dôrazom na výrobné a montážne systémy, simulácie, logistiku, údržbu, ergonómiu, biomedicínu, manažment a ekonomiku.

InvEnt: miesto, kde sa rodí budúcnosť

InvEnt nie je len konferenciou – je to platforma, kde sa stretávajú doktorandi, výskumníci, akademici ale aj odborníci z priemyselnej praxe zo Slovenska, ale aj zo zahraničia, aby spoločne tvorili zajtrajšok už dnes. Aktuálny ročník bol výnimočný nielen svojím programom ale aj formou organizácie konferencie a samozrejme atmosférou plnou inšpiratívnych rozhovorov a nových nápadov.

Pod záštitou dekana Strojníckej fakulty UNIZA

Nad konferenciou prevzal patronát pán dekan Strojníckej fakulty Žilinskej univerzity v Žiline dr. h. c. prof. Dr. Ing. Milan Sága a podporil ju aj svojou osobnou účasťou. Vo svojom vystúpení vyzdvihol príležitosti a riziká využívania najmodernejších technológií, upozornil na nenahraditeľnosť ľudského faktora v priemysle a spomenul aj historické súvislosti priemyselného inžinierstva nielen v rámci SJF UNIZA, ale aj v kontexte spolupráce s inými pracoviskami. Ocenil aj neformálny aspekt konferencie, ktorý podporuje nielen nové vedecké myšlienky, ale aj priateľstvá a spolupráce naprieč generáciami a krajinami.

Netradičný formát konferencie

Tohtoročnou novinkou boli plne digitálne prezentácie v prírode. Prezentujúci predstavili svoje príspevky v rámci vopred vytýčenej trasy v okolí Starého Smokovca. Postery a prezentácie boli online prenášané do mobilných zariadení účastníkov. Čerstvý horský vzduch, príjemná atmosféra a zaujímavé prezentácie podporili diskusiu k jednotlivým príspevkom, ktoré neboli časovo limitované a tvorili podstatnú časť konferencie. Účastníci zároveň mohli prostredníctvom aplikácie online hodnotiť príspevky. Vyhodnotenie prebehlo počas spoločenského večera a cenu za najlepší prezentovaný príspevok si odniesli zástupcovia spoločnosti Goldmann Sytems, a. s. za prezentáciu s názvom The Use of Artificial Intelligence in the Judiciary: Risks and the Design of Controlled Processing of Submissions, ktorá zaujala netradičnou témou a aj riešením.

Veda a príjemné prostredie v rovnováhe

Keďže jednou z tém konferencie bola aj ergonómia, organizátori si dali za cieľ uplatniť jej zákonitosti v maximálnej možnej miere do programu konferencie. Cieľom bola takmer žiadna statická záťaž formou sedenia, vyvážený pomer medzi dynamickým a statickým zaťažením, striedanie pracovných polôh a samozrejme eliminácia fyzického aj psychického zaťaženia vhodnými relaxačnými aktivitami. Spoločná turistika a prechádzky, wellness a športové aktivity boli nemenej dôležitou súčasťou konferencie a miestom pre neformálne diskusie o vedeckých aj populárnych témach.

Aj spoločenský večer plný nových poznatkov. Nechýbal ani spoločenský rozmer – večerný InvEnt 2026 kvíz, nielen z oblasti priemyselného inžinierstva, ktorý pripravili spoluorganizátori z MTF STU so sídlom v Trnave. Kvíz preveril znalosti účastníkov, priniesol pre mnohých nové informácie ale aj potvrdil fakt, že kooperácia medzi univerzitnými pracoviskami je silný nástroj pre úspech, pretože víťazom sa stal spoločný tím zložený z katedier Priemyselného inžinierstva na UNIZA a Katedry kvality, bezpečnosti a environmentu na TUKE. Hodnotné ceny teda putovali na TUKE a na UNIZA putoval dobrý pocit z toho, že sa konferencia aj tento rok podarila.

Motivácia do ďalšieho ročníka

Prinášať stále nové netradičné formy konferencie, ktoré zaujmú nielen vedeckou úrovňou ale aj formou je náročné. Pozitívne ohlasy na 21. ročník konferencie InvEnt 2026 sú však dobrou motiváciou, aby sa podarilo pripraviť ešte lepší 22. ročník. Ďakujeme hlavne účastníkom, ktorí sú nositeľmi kvality a vysokej úrovne konferencie a veríme, že si nájdu čas a inovatívne myšlienky aj na nasledujúce ročníky.

„Aj keď nie sú karenty, hlavne že je sranda na úrovni Q1,“ je motto konferencie InvEnt 2026 ●

AKADEMICKÉ MAJSTROVSTVÁ SLOVENSKEJ REPUBLIKY 2026

TEXT LUDMILA MALACHOVÁ, ÚTV UNIZA FOTO ARCHÍV ÚTV UNIZA

Výkonný výbor Slovenskej asociácie univerzitného športu na svojom zasadnutí schválil pre Akademické majstrovstvá Slovenskej republiky 2026 súťaž v nasledovných športoch: atletika, basketbal, bouldering, futbal, orientačný beh, plávanie, plážový volejbal, športová gymnastika a volejbal.

Žilinská univerzita v Žiline mala svojich zástupcov hneď vo viacerých športových odvetviach. V máji 2026 sa v Košiciach uskutočnili Akademické majstrovstvá SR vo futbale, na kto-

ré sa kvalifikovali 4 najlepšie tímy slovenských univerzít (UK Bratislava, UPJŠ Košice, TU Košice a UNIZA). Náš univerzitný futbalový výber na veľmi kvalitne obsadenom akademickom podujatí obsadil výborné 2. miesto. Na turnaji sme získali aj individuálne ocenenie, keď najlepším brankárom turnaja bol vyhlásený náš hráč a študent Šimon Beňo.

Akademické majstrovstvá SR v atletike sa konali na štadióne prof. Pavla Gleska (Mladá garda STU Bratislava) ako súčasť medzinárodného atletického mítingu – Memoriálu Tomáša Babiaka, čím bola zabezpečená vyššia konkurencia pre pretekárov. Naši atléti sa na podujatí nestratili a získali hodnotné medailové umiestnenia. Titul Akademický majster SR získali Róbert Furman (beh na 5 000 m) a Dominik Sanitra (hod kladivom), medailovú bilanciu atlétov doplnila 3. miestom Daryna Smolii (beh na 800 m).

Na Akademických majstrovstvách SR v plávaní sa z našich zástupcov darilo predovšetkým Petrovi Hofericovi (SjF), ktorý si vyplával dve pódiové umiestnenia. V disciplíne 100 m znak vybojoval striebornú medailu, na polovičnej trati skončil tretí. Akademické majstrovstvá SR v boulderingu sa uskutočnia koncom októbra v Košiciach. Držme palce našim piatim zástupcom, ktorí zasiahnu do bojov o čo najlepšie umiestnenie. ●

LETNÉ TELOVÝCHOVNÉ SÚSTREDENIA 2026

TEXT LUDMILA MALACHOVÁ, ÚTV UNIZA FOTO ARCHÍV ÚTV UNIZA

Kolektív pracovníkov Ústavu telesnej výchovy UNIZA každoročne pripraví pre študentov a zamestnancov UNIZA originálnu ponuku letných športových aktivít. Svojou rôznorodosťou zaujme nielen športových amatérov, ale aj skúsených borcov. V súčasnom období stojí v popredí vodáctvo, ferraty, tenis, turistika a pilates. Vhodné lokality hľadáme na Slovensku i v zahraničí.

Do tohtoročnej ponuky sa dostali nasledovné pohybové aktivity: splavy riek Orava, Hron a Vltava, rafting na rakúskej rieke Salza (AUT), rafting na rakúskej rieke Salza a ferraty v pohorí Hohe Wand (AUT), ferraty v oblasti Lienz (AUT), Cortina (ITA), Wolfgangsee (AUT) a Lago di Garda (ITA), pilates v Roháčoch,

tenisový kemp vo Frýdlande nad Ostravicí (CZ), turistika v Nízkych Tatrách, detský športový tábor pre deti zamestnancov.

Splavovanie vodácky populárnych riek Orava, Hron a Vltava sa v našej ponuke udomácnilo. Nenáročné splavy krásnou prírodou, výborná partia našich vysokoškolákov a vydarená letná outdoorová akcia je na svete.

Rieka Salza patrí medzi najkrajšie rieky v Rakúsku. Zároveň je najvyhľadávanejšou rakúskou riekou vodákmi z celej Európy. Malebné údolie rieky s nádhernou scenériou leží v Štajersku v Hochšvábjských Alpách. Na svoje si prišli začiatníci, aj skúsení vodáci z radov našich študentov. Zážitok z akcie bol umocnený ferratami, ktoré si účastníci jedného z turnusov tohto sústredenia mali tiež možnosť vyskúšať.

Adrenalinové zaistené cesty – ferraty, ktoré umožňujú vďaka fixnému isteniu bezpečne zdolať aj náročný horolezecký terén, boli hlavným obsahom sústredení Lienz a Wolfgangsee,

a tiež dvoch parádnych septembrových akcií v okolí talianskych Dolomitov, či talianskom Lago di Garda (najväčšom a zároveň aj najkrajšom talianskom jazere). Členité steny s roklami a tiesňavami tu ponúkajú priaznivcom turistiky a via ferrat skvelé zážitky. Pohľad na zrkadliacu sa azúrovú plochu jazera z veľkej výšky je nezabudnuteľný a nemá v celých Alpách obdobu. Ferraty stále naberajú na svojej popularite, v aktuálnej sezóne ich absolvovalo spolu 56 študentov. Záujemcovia o tenisový kemp sa po roku opäť presunuli do Frýdlandu nad Ostravicí, kde vo výborných podmienkach absolvovali tenisové tréningy, kondičnú prípravu, plávanie a výlety do okolia.

Absolvovali sme aj obľúbené turistické sústredenie v Nízkych Tatrách. Na trase Vyšná Boca – Ramža – Čertovica – Chata generála M.R. Štefánika – Ďumbier – Demänovská Dolina zdolali účastníci úctyhodných 33 km a odniesli si množstvo zážitkov. Pilotné telovýchovné sústredenie, ktoré netradične spojilo cvičenia pilates a nenáročné turistické výlety, sa uskutočnilo v nádhernom prostredí Roháčov. Splnilo stanovené ciele a spokojní odchádzali všetci športovci. Pohodlné ubytovanie, kvalitnú stravu a predovšetkým priateľskú rodinnú atmosféru našim študentom poskytlo Univerzitné stredisko UNIZA Zuberec.

Jednou z klasických letných aktivít nášho pracoviska bol aj detský športový tábor, ktorý organizujeme pre deti zamestnancov univerzity.

Do letných telovýchovných sústredení 2026 sa zapojilo spolu 208 účastníkov. Stále hľadáme nové možnosti ako zatraktívniť program spomínaných aktivít, a tak prilákať z univerzitných radov ďalších športových nadšencov. ●

ŠPORTOVÝ DEŇ REKTORA ŽILINSKEJ UNIVERZITY 2026

TEXT A FOTO ÚTV UNIZA

Vo štvrtok 10. septembra 2026 sa v priestoroch univerzity konal 15. ročník celouniverzitného športového podujatia s názvom Športový deň rektora Žilinskej univerzity 2026. Akciu opäť zodpovedne pripravil Ústav telesnej výchovy UNIZA v športových objektoch univerzity a bola určená všetkým zamestnancom a zamestnankyniam školy naprieč všetkými fakultami a pracoviskami.

Vo svojom úvodnom príhovore prof. Ing. Branislav Hadzima, PhD., rektor UNIZA, poďakoval účastníkom, že si našli čas a vymenili laboratóriá a prednáškové sály za športoviská. Ocenil, že si prišli načerpať sily pred náročným akademickým rokom a zároveň sa prostredníctvom podujatia mohli spojiť a naštartovať. Pripomenul, že UNIZA organizuje už 15. ročník ŠDR, ktorý sa teší hojnej účasti a vytvára priestor na vznik nových priateľstiev a spoločenstiev. Za jeho podstatu označil spájanie, nadväzovanie nových vzťahov a prepojenie naprieč celou univerzitou. Zároveň uviedol, že budúcoročný ročník prinesie novinku – uskutoční sa už v máji.

Organizátori obmieňajú každý rok disciplíny podľa aktuálnych požiadaviek zamestnancov, aby tak podujatie ponúklo čo najpestrejší výber aktivít, oslovilo rôzne vekové kategórie a úrovne fyzickej kondície a umožnilo zapojiť sa naozaj každému – bez ohľadu na to, či ide o skúseného športovca, alebo o niekoho, kto si chce len užiť pohyb a spoločnosť kolegov. Tento rok sa súťažilo v disciplínach: malý futbal, volejbal, florbal, bedminton (dvojhra, štvorhra), preťahovanie lanom a lukostreľba. Práve o poslednú

spomenutú disciplínu bol najvyšší záujem, zúčastnilo sa jej až 95 pretekárov. Nesúťažnými disciplínami tohto ročníka boli cykloturistika, a taktiež novinka - teambuildingové hry v štyroch disciplínach. V duchu známeho hesla Pierre de Coubertina sa na štart jednotlivých súťaží postavilo 196 športovcov z radov zamestnancov a doktorandov Žilinskej univerzity, pričom však mnohí štartovali vo viacerých športových disciplínach. Cieľom Športového dňa rektora je podporiť aktívny životný štýl, posilniť tímového ducha

a vytvoriť priestor na neformálne stretnutia pracovníkov univerzity mimo bežného pracovného prostredia. Zamestnanci si počas dňa zašportovali, prípadne prišli povzbudiť svojich kolegov a kolegyné. Všetkým zúčastneným dobre padlo chutné občerstvenie z dielne menzy UNIZA.

Putovný pohár pre víťaza bodovacej súťaže pracovísk získal opäť tím rektorátu, ktorý tesným rozdielom zdolal striebornú FPEDAS. Bronz získala aj v tomto ročníku FEIT. Súťaž pracovísk bola vyhodnotená až do posledného miesta a športový pohár prevzali z rúk pána rektora zástupcovia kolektívov všetkých fakúlt UNIZA. Tých, ktorí sa tohtoročného ŠDR nezúčastnili, pozývame medzi nás na budúci rok. Určite neolutujete! Šport ľudí spája a podobné akcie pomáhajú stmelovať našu univerzitnú komunitu.

Na záver by sme chceli vyjadriť poďakovanie spoluorganizátorom tohtoročného ŠDR,

ktorými boli: Správa športovísk UNIZA, Stravovacie zariadenie UNIZA, Centrum informačných a komunikačných technológií UNIZA, Oddelenie pre medzinárodné vzťahy a marketing UNIZA a Folklórny súbor Stavbár. ●

